Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

CUMA 20 HAZİRAN 1980 10 LİRA

Yeni BÖLÜM
NURHAK'TAN KIZILDERE'YE EYLEMCİLER ANLATIYOR
12 MART
8. SAYFADA

Erbakan Demirel ile 2 saat 20 dakika süren bir görüşme yaptıkdan sonra yine "sürünceme" yolunu seçti ve pazartesiye kadar hükümete mühlet tanıdıklarını söyledi. Erbakan, Demirel'in 1980 Haziranı Türkiye'sinin Kasım 1979 Türkiye'sinden daha kötü olduğunu kabul etmediği takdirde sorunu tedavi edemeyeceğini söyledi.

Demirel'le 2 saat 20 dakika görüşen Erbakan yan çizdi

Gensoru engellendi

- Erbakan, AP'ye pazartesiye kadar mühlet verdi
- MSP Genel Başkanı akşam üzeri de Ecevit'le görüştü

ANKARA (ÖZEL)

AP azınlık hükümetini düşürmekle tehdit eden MSP Genel Başkanı Erbakan'ın Başbakan Süleyman Demirel ile yaptığı iki saat 20 dakikalık görüşmeden sonra MSP,Genel Kurula girmeyince hükümet için CHP'nin verdiği gensorunun gündeme alınması görüşülemedi.

Dün toplanan TBMM'ye CHP ve Bağımsızlar dışında kimse katılmadığından çoğunluk

(Devamı Sa. 6 Sü.5)

CHP Nevşehir İl Başkanının cenazesi büyük bir törenle kaldırıldı

- Ecevit: "Nevşehir'de yaratılmak istenen durum, işgal altındaki ülkelerde bile görülemeyecek bir durumda"

Ecevit, Nevşehir CHP İl Başkanı Zeki Tekinel'in cenaze töreninde konuşurken.

MHP lanetlendi

- Nevşehir'deki faşist saldırı ile ilgili açıklama yapan TİKP "MHP'li caniler hükümetten destek alıyor"
- İGD'liler törende "Yolumuz TKP'nin yoludur" diye bağırarak kargaşalık çıkarmak istediler
- Törende faşizmi lanetleyen sloganlar bağırıldı

ANKARA(ÖZEL)

ÖNCEKİ gün silahlı bir saldırı sonucu öldürülen CHP Nevşehir İl Başkanı Zeki Tekiner in cenazesi dün CHP Genel Merkezi ve TBMM önünde düzenlenen törenlerden sonra toprağa verildi. Törenlere çok sayıda yurttaş, CHP'li yöneticiler, parlamenterler, Tekiner'in yakınları çeşitli sendika ve kuruluş temsilcileri katıldı. CHP Genel Merkezi önünde düzenlenen törende Parti Genel Başkanı Ecevit bir konuşma yaparak, "Dün Nevşahir'de yaratılmak istenen durum işgal altındaki ülkelerde bile görülmeyecek bir durumdu" dedi.

Törene TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek de katıldı. Türkiye İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu ve MSP Genel Başkanı Erbakan birer açıklama yaparak Zeki Tekiner'in öldürülmesini kınadılar ve başsağlığı dileklerinde bulundular.

Törenlere katılan İGD'li bir grup "İGD savaş alanlarında" ve "Yolumuz TKP'nin yoludur" sloganları atarak huzursuzluk ve kargaşa çıkarmaya çalıştılar.

CHP ÖNÜNDE

Törene katılanlar CHP Genel Merkezi önünü sabahın erken saatlerinde doldurmuşlardı. Tö-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Nevşehir CHP İl Başkanının cenaze törenine Ecevit ve 100'e yakın parlamenter katıldı.

Cenaze töreni sırasında Meclis civarında geniş güvenlik önlemleri alındı.

İşkencelerini açıkladığımız için G.Antep'te polis muhabirimizi kanunsuz olarak günlerdir gözaltında tutuyor

Gaziantep Emniyet Müdürü görevinden alındı

- Valinin de görevinden alınacağı bildirildi
- Gözaltında tutulan muhabirimiz Bilal Güneş'e işkence yapıldığı söyleniyor.

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP'te yurttaşlara yapılan işkence olaylarını açığa çıkarmamızdan sonra Emniyet Müdürü Ferdi Erzaim, Bakanlığın tel emri ile görevinden alındı. Yerine İstanbul Müdür Muavinlerinden Yılmaz Karahan atandı. Fevzi Erzaim'in polis müfettişliği görevine verildiği öğrenildi. Bu arada Gaziantep Valisi Sabahattin Çakmaoğlu'nun da görevinden alınacağı ileri sürüldü.

Bilindiği gibi Emniyet Müdürü Ferdi Erzaim yayınımızın başladığı günlerde"İddialar asılsızdır, iddia edildiği gibi Emniyette işkence yapılmıyor, Emniyette hukuk prensiplerine bağlı kalınarak soruşturma yapılır başka yol yok" diyerek işkenceleri inkar etmişti. Daha sonra Adana Sıkıyönetim Komutanlığı işkence olayları ile

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Irak Büyükelçiliği Hakkari olayı ile ilgili bir açıklama yaptı:

"Irak tarafından Türkiye topraklarının ihlali değil bunun tam tersi olmuştur"

ANKARA (AA)

IRAK'ın Ankara Büyükelçisi Taha Aziz Hassan, Irak sınırına girdikleri gerekçesiyle, Irak askerleri tarafından öldürülen 10 Türkiye vatandaşı olayı ile ilgili olarak dün, Büyükelçilikte bir basın toplantısı düzenlendi.

Hassan, "Irak'ın topraklarının güvenliğini ve egemenliğini korumak amacıyla, sınırı geçenlere ateş açılmasının yasal bir hak olduğunu" iddia ederek, "Bu olayda, Türk tarafının Irak'a karşı sert bir tutum alması için çok çaba gösterilmiştir. İki ülke arasındaki ilişkileri bozmak iste-

(Devamı sayfa 6. sü.3)

ABD Başkanı Avrupa gezisine çıktı

Carter: «Sovyet saldırganlığı karşısında birlik olmalıyız»

WASHİNGTON (AA)

ABD Başkanı Jimmy Carter, 8 gün sürecek Avrupa gezisine çıkmadan önce Beyaz Saray'da bir konuşma yaptı. Başkan Carter, konuşmasında müttefik ülkeleri Sovyet saldırganlığı karşısında birlik olmaya çağırdı.

Carter, "Sizinle nasıl içten konuşuyorsam, ittifak liderleri ile de aynı içtenlikle konuşacağım. Sanayileşmiş ülke demokrasileri bir deneyden geçmektedir. Sovyet saldırganlığı karşısında tam bir muhalefet yapmalı ve Sovyetlerin tarafsız bir ülkeyi işgal ederek bazı geçici yararlar sağlamalarına izin vermemeliyiz" dedi.

Waldheim, Denktaş-Kipriyanu zirvesi hakkında karar alacak

BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'ın, yeni bir Denktaş-Kipriyanu zirvesi konusunda önümüzdeki günlerde bir karar vereceği bildirildi.

New York'tan Lefkoşe'ye ulaşan haberlere göre, BM Genel Sekreterliği sözcüsü, yaptığı açıklamada Waldheim'ın bu yeni girişimini doğruladı.

Sözcü, Kıbrıs'ta BM Temsilcisinin ilgili taraflarla temaslarını tamamladıktan sonra Denktaş-Kipriyanu görüşmesinin yararlı olup olmayacağı konusunda Waldheim'in karar vereceğini sözlerine ekledi.

Kayseri'de Tugay Komutan Yardımcısının kızına karakolda işkence yapıldı

KAYSERİ (ÖZEL)

KAYSERİ Hava İndirme Tugayı Komutan Yardımcısının kızına karakolda işkence yapıldı. Kızın ailesi işkenceci polislerden davacı oldu.

Kayseri Hava İndirme Tugayında görevli Tugay Komutan Yardımcısı Albay Faruk Altan'ın kızı Süheyla Altan ekmek almak için evden çıktığı bir sırada polislerce yakalanarak karakola götürüldü. Yarı felçli durumda olan genç kıza karakolda işkence yapıldı, kız daha sonra serbest bırakıldı. Polisler gözaltına alma olayıyla ilgili hiç bir

(Devamı Sa. 6 Sü.5)

Dev-Yol-Kurtuluş çatışması sürüyor

- Hacettepe Hastanesinin içindeki çatışmada bir polisle bir de hemşire yaralandı.
- Dikmen'de çıkan çatışmadan sonra, iki polis arabasına ateş açıldı.

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA'da üç gündür süren Dev Yol - Kurtuluş çatışması artık okullardan mahallelere, hastanelere kadar yayıldı.

Önceki gece Dikmen Öveçler semtinde Kurtuluşçularla Dev Yol arasındaki çatışmaya,olay yerine gelen iki polis ekip arabası müdahale etti. Kısa bir çatışmadan sonra çatışan gruplar Mevlut Çiftçi adlı bir genci olay yerinde yaralı olarak bırakıp kaçtılar. Kaçanlardan Gülsen Sacık adlı kız ile Erol Yollu adlı bir erkek silahlarıyla yakalandı. Olay yerinde ayrıca iki tabanca daha bulundu.

İkinci çatışma ise dün sabah Hacettepe Hastanesi içinde meydana geldi. Bu olayda ise hastanede görevli Hikmet Müftüoğlu adlı bir hemşire ile Rasim Çelik adlı polis memuru yaralandılar. İkisinin de ayaklarından yaralı oldukları ve hayati tehlike bulunmadığı bildirildi.

İzmir katliamı ile ilgili 1 asteğmen 6 çavuş tutuklandı

- Tutuklananlar arasında Asteğmen Necip Pınar ve Çavuş Hasan Dimici de bulunuyor.
- Askeri Mahkeme diğer 16 sanığı serbest bıraktı.

İZMİR (ÖZEL)

GEÇTİĞİMİZ perşembe günü İzmir İnciraltı Öğrenci Yurdunda 5 öğrencinin ölümü ve 16'sının da yaralanması ile sonuçlanan katliam sanıklarından Asteğmen Necip Pınar ve aralarında katliamda önemli bir rol oynamış bulunun Çavuş Hasan Dimici'nin de bulunduğu 6 ulaştırma çavuşu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi tarafından tutuklandı. Sıkıyönetim Askeri Savcısı Hakim Albay Hikmet Hacımirzaoğlu, Hakim Albay Ülge Sözer, Hakim Binbaşı Yalçın Açargül, Hakim Yüzbaşı Güner Yiğitbaş ve Hakim Yüzbaşı Ahmet Alkış tarafından sürdürülen soruşturmada toplanan kanıtlar değerlendirilerek, görgü tanığı öğrenci ve yurt müstahdeminin ifadeleri alınmıştı.

Devamı sa. 6 sü. 3'de

MHP'liler bir genc ile 6 ve 11 yaşındaki çocukları ağır yaraladılar

HABER MERKEZİ

GÜN Sazak'ın öldürülmesinden sonra Ankara Gülveren Bahçelerüstü Mahallesine gece gündüz saldırı düzenleyen MHP'liler dün de iki çocuk ile bir genci yaraladılar.

Başlarını Satılmış Köse, Hacı

(Devamı sa. 6 sü 6'da)

Aydınlıkta
SİNA ÇILADIR

Al işte umut!

Sayın Ecevit, öldürülen hep CHP yöneticisinin ardından şuna benzer sözler ediyor:

— Bu cinayetler bizi yıldırmayacaktır. Halkı ve demokrasiyi korumaya devam edeceğiz...

Güzel sözler! Güzel olmasına güzel elbet, lakin mücadele hani? Çevreme şöyle bir bakıyorum, gezip dolaştığım yerlerde yurttaşlara soruyorum ya da bana gönderilen mektupları dikkatle tarıyorum, CHP'nin ne halk kitlelerini ve ne de demokrasiyi korumak için küçük parmağını bile kıpırdattığı yok!..

Geçenlerde bir memur dostla konuşuyoruz. Memur dost, CHP hükümeti döneminde "makam sahibi" olmuş, ama tavsiye telefonu, yahut tavsiye kartviziti ile falan değil, bileğinin hakkıyla: Sınava girmiş, gerekli puanı en üst dereceden tutturmuş, buna rağmen MC döneminde "makamı" teslim etmemişler ona. Bu engel, CHP hükümeti döneminde kalkmış, o da zarzor... Şimdiyse, AP'liler, "makamı" yeniden teslim almak üzere binbir kapının ipini çekmekteymişler.

—Ecevit, halkı ve demokrasiyi koruyacağız deyip duruyor. Buradaki CHP'liler ne yapıyor? diye sordum.

Memur dost acı acı güldü:

— Birbirleriyle uğraşıyorlar, dedi. Sağ kanat-sol kanat hikayesini bilirsin. AP'nin partizanlığı, devlet terörü bunların umurunda değil. Birbirine karşı devrimcilik gösterisi yapıyorlar!..

— Öteki gruplar ne yapıyor?

Öteki gruplar kafaları çoktan kuma sokmuş. CHP hükümeti döneminde ağızlarından "devrim", "silahlı mücadele" sözlerini düşürmeyenler, kahvelerde konken oynuyorlarmış. Hatta bunların işsiz-güçsüz olanlarının bir kısmı, AP'lilerden bir kartvizit uydurup, kapağı rahatça bir işe atma uğraşında imişler...

Küçük burjuva devrimcilerinin ortalığın karıştığı sıralardaki ruh halini kim bilmez. Bunlar ya "başım gözüm Allaha emanet" deyip ortaya atılırlar; gerçekte kime ve neye hizmet ettiklerinin bilincinde olmadan öldürür, ölür, yahut bir hapishane köşesinde rahatlarlar; ya da, birbirinin gözüne bakmaktan korkarak "Aman güç yitimine uğramayalım" mırıltılarıyla bir pişpirik masasına çökerler ve çöküş o çöküş...

CHP'deki teslimiyet, biraz sınıfsal yapısından ileri geliyorsa, biraz da bünyesine sızan çeşitli fraksiyonların etkisi var bunda. Çok ilginçtir: CHP'nin, AP ve MHP ikilisinden kaynaklanan partizanlık ve devlet terörü karşısında iyice sus-pus olan teşkilatları, daha çok kendilerine "sol kanat" diyenlerden oluşuyor. Hani şu, "TKP" eğilimlilerden... Peki niçin? Çünkü bunların meselesi, gerçekte devlet terörüne ve partizanlığı tavır almak, halk kitlelerini korumak değildir. Bu sorumluluk duygusu ve yürek yok onlarda. Bunların meselesi, uygun fırsatlar buldukları taktirde, kişisel esenliklerini daima sağlam kazığa bağlamak koşuluyla, kargaşa tohumları ekmektir. Uygun fırsat yoksa, tabanları yağlamak!...

* * *

1977 seçimleri öncesi, CHP'nin bir propaganda gezisine katıldıydım. Beraberimizde bir milletvekili adayı da var. Köyler geziliyor... CHP teşkilat yöneticisi alıyor miktofonu eline, ister inanın ister inanmayın, şuna benzer sözler ediyor:

— Kardeşlerim! İlimizin her bölgesinden bir milletvekili adayı var, ancak bizim bölgemizden yok. Hiç bir parti bizim bölgemizden milletvekili adayı göstermedi. Şimdi her partiden kardeşlerime sesleniyorum, AP'lilere, MSP'lilere ve MHP'lilere sesleniyorum. Bu seçimde sizlerden ödünç oy istiyorum. Verin oylarınızı, hep beraber bölgemizden bir milletvekili çıkaralım... (Bu sözleri tabii adayın isteği üzerine söylüyor.)

Çıkardılar. Şimdi bu milletvekili, MHP'lilerden de aldığı ödünç oylarla CHP içinde "sol kanat"çılık yapıyor, kimi çevreler tarafından "Saylavımız" diye sırtı sıvazlanıyor, ödüllendiriliyor...

Halk kitleleri bütün bu gerçeklerin bilincinde olmak ve önümüzdeki seçimlerde tercihlerini ona göre yapmak durumundadırlar. Diğerlerini bir yana koyalım, artık CHP de kesinlikle bir "umut" değildir. Zaten görünen köy kılavuz istemiyor!...

düşünce dünyası

BISIKLET MI? HADİ CANIM SEN DE!

Teodoros Maçi
inşaat mühendisi

Türkiye'de bisiklet üretimi

Türkiye'de bisiklet imal eden ilk firma 1963 yılında kuruldu. Üretim 1965'te başladı. Yıllara göre bisiklet üretimi Tablo 3'te verilmektedir. (5)

Tablo (3)

Yıl	*Bisiklet Üretimi (adet)*
1965	4300
1966	5517
1967	13005
1968	19752
1969	15527
1970	16050
1971	21780
1972	30450
1973	40689
1974	40878
1975	42117

Günümüzde, yılda ortalama olarak 80 bin civarında bisiklet üretilmektedir. Belli başlı iki büyük firma yanında, irili ufaklı 5-6 adet küçük işletme bulunmaktadır. Bisiklet sanayi, İstanbul'da yoğunlaşmış durumdadır. Sözünü ettiğimiz iki büyük firmadan biri ise, İzmir'dedir.

Bisiklet üretimi esas olarak yerli üretime ve emek yoğun teknolojiye dayanıyor. Bu açıdan, milli ekonomi için önemli bir potansiyel taşımakta. Şu anda, bisiklet imali için bazı maddeleri ithal etmek gerekiyor. Bunlar: a) dinomo, b) vites tertibatı, c) çubuk fren takımı ve d) arka tahrik dişlisi. (6) Bununla birlikte, ilk üç maddenin kullanılması şart değil. Geriye bir tek arka tahrik dişlisi kalıyor. Bunun da fiyatı 4 dolar. Kaldı ki, bu da Türkiye'de imal edilebilir. Nitekim, yerli teknik elemanlarımız bu konuda çaba harcıyor. Dileğimiz, en kısa zamanda seri üretime başlanması.

Ülkemizdeki enflasyon, bisikleti de etkilemiş durumda. Geçen yıl bisikletin ortalama fiyatı 6-7 bin TL iken, 20 binin üzerine fırladı. (7) Yetkililer bunu, Ereğli Demir-Çelik mamullerine ve lastik, nipel, tel vb. maddelere yapılan yaklaşık yüzde 300 oranındaki zamlara bağlıyorlar.

Bisikletin en çok satıldığı ilimiz, Konya'dır. Diğer iller, İzmir, Antalya, Eskişehir ve Adana. Bisiklet ihraç etmek olanaksız. Çünkü, yurtdışındaki fiyatlar 35-40 dolar civarında. Yani bizdekinden 5-6 misli daha düşük.

Şimdi, "gülenleri" düşündürecek bir konuya değinmek istiyoruz. Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve yürürlüğe konan "1980 yılı İthalat Rejimi Kararı", konumuzla ilgili ilginç bir nokta içeriyor. "Kadro, gidon, sele, portbagaj, çamurluklar, ellikler, avadanlıklar, avadanlık çantası, arka maşalar, jantlar ve bisikletlere ait ön maşalar, jant telleri ve nipelleri ile pedalları hariç" (8), diğer aksam ve parçaların ithaline izin veriliyor. Ancak ithal izni sanayicilere değil, ithalatçılara ait. Bunun kanımızca iki sakıncası var: Birincisi, yerli üretim baltalanıyor. İkincisi ise, aracılık söz konusu olduğundan fiyat yükseliyor. Sanayiciler bu noktada Bakanlıkla epey uğraştılar, ancak sonuç alınamadı. Peki bu nasıl açıklanır? Sanayicilere şöyle diyorlarmış: "Siz, binlerce madde ithal edeceksiniz. O zaman, ithalatçılar ne yapar?" Bir de, enflasyonu azaltacaklarını iddia ediyorlar. Bizim bildiğimiz, enflasyon üretimi artırarak, yatırım ve teşvikleri üretici kesimlere aktararak önlenir. Ama, bisiklet kullanmak "komiktir" dedik ya.

Soru-cevap

Şimdi, karşılaştığımız soru ve iddialardan bazılarını tek tek ele alabiliriz:

— Bu trafik kargaşalığında bisiklet nasıl kullanılır?

— Alınacak basit tedbirlerle bisiklet trafiği güvenlik içinde seyderebilir. Örneğin, yol kenarlarında, 1.5-2.0 metrelik bisiklet şeritleri oluşturmak zor değildir. İsterseniz buna özel bisiklet yolu da diyebilirsiniz. Ayrıca, şimdi bile hiç kullananı görmediniz mi?

— İnsanlar yorulmaz mı?

— Aksine, bisiklet kullanımı insanların daha sağlıklı hale gelmesine yol açacaktır. Hatta, sözünü çok ettiğiniz kitle sporunun işlevini bile yerine getirebilir. Bisiklet kullanımı bir alışkanlık meselesidir. Belli bir alışkanlık kazandıktan sonra, insanların adale sistemi de olumlu yönde etkilenir. Üstelik, insan gücünün en iyi mekanik randımanı sağladığı araç bisiklettir. (9) Ayrıca, konuya genel sağlık açısından bakarsak, trafiğe giren her bisiklet, egzos dumanlarının yarattığı hava kirliliğini biraz daha azaltacaktır.

— Peki uzun mesafeler için ne diyorsunuz?

— Birincisi, "illa da bisiklet kullanılacak, başka bir araç kullanılmayacak" demiyoruz ki. Bisiklet kullanımı, kitle taşımacılığı ile birlikte geliştirilmeli, hatta bunu besleyen bir araç olmalıdır.

İkincisi, şöyle bir örnekten söz edelim. Mesafe ve süre yönünden, bisiklet ile toplu taşın araçları arasındaki ilişkiyi saptamak için yapılmış olan bir araştırmanın sonuçları Tablo 4'te özetlenmektedir. (10)

Tablo (4)

A-Bmesafesi (km)	*Bisiklet (dak.)*	*Toplutaşın (dak.)*
1	8	12
2	13	15
3	18	19
4	23	22
5	28	25
6	33	29

A ve B diye iki nokta düşünelim. Bu iki nokta arasındaki mesafe 1 km olduğu taktirde, A noktasından B noktasına, bisikletle 8 dakikada, toplutaşın aracı ile ise, 12 dakikada gidilebilmektedir, vs..Mesafe arttıkça, süre yönünden toplutaşın araçları lehine bir gelişme olmaktadır. Demek ki her somut durumda, hangi mesafede hangi aracın kullanılması gerektiği bilimsel olarak tespit edilebilir. Ayrıca, şu sonuca varmak da mümkün: Bisiklet, nispeten kısa mesafeli yolculuklarda kullanılabilir.

Öte yandan, unutmayalım ki, Türkiye'nin nüfusu gençtir. Dolayısıyla, bir önceki cevapta belittiğimiz nedenlerle, bisiklet daha uzun yolculuklarda da kullanılabilir.

— Ya bisiklet hırsızlığı?

— Otopark, otomobil garajı olur da, bisiklet parkı ve bisiklet garajı olmaz mı? Bunlar, sözünü ettiğiniz tehlikeyi büyük ölçüde azaltacaktır.

— Peki, bisiklet fiyatları 20 bin TL nin üzerinde diyorsunuz. İnsanlar bunu nasıl ödeyecek?

— Taksitle.(Şaka, şaka!) Birincisi, şöyle bir yol önerilebilir: İşyerleri nasıl lojman vb. sağlıyabiliyorlarsa, bisiklet de temin edebilirler. Bunu sendikalar denetleyebilir. Hatta, "Şu kadar işçi çalıştıranlar, işçilere, kullanım esası itibariyle bisiklet temin ederler" şeklinde bir kanun bile çıkarılabilir. Pilot bir bölge tespit edilerek ilk uygulama burada yapılır ve adım adım geliştirilir. İkincisi, ucuz bisiklet üretimi için, kısa vadede bu sektöre sübvansiyon tanınabilir. Üçüncüsü, devlet, ucuz bisiklet yapımını üstlenebilir.

Esasında, sözünü ettiğimiz "işyerleri uygulaması", genel palanlama ile birlikte ele alınırsa, evleri işyerlerine yaklaştıran olumlu bir rol de oynar.

— "Bisikleti aşağılama" fikri oldukça yaygındır. Bu durumda, alaydan nasıl kurtulacağız?

— Televizyon var, radyo var, gazeteler var. Bunlar vasıtasıyla, bisiklet lehine yaygın bir propagandaya girişilebilir. Kaldı ki, bisiklet uygulaması altyapı (özel bisiklet yolu, bisiklet garajı vs.) ile birlikte ele alınacağından, bu tip fikirleri altetmek daha da kolaylaşır.

— Bütün bunlardan sonra size, "Bisiklet şirketleri adına konuşuyorsunuz, kâr etmelerini istiyorsunuz galiba" demezler mi?

— Vallahi zaten söylüyorlar. Bir kere, biz meseleye uzun vadeli olarak bakıyoruz. İkincisi, esas olarak milli olanla olmayan, milli ekonomiye gerçekten hizmet edenle dışa bağımlılığı pekiştiren arasında bir ayırım gözetmeyecek miyiz? Doğrusunu isterseniz, vurguncular. tefeciler, asalaklar kazanacağına, üretici olmayan kesimler güçleneceğine, milli sanayiciler kazansın. Ülkemiz için çözümsüzlüğü önerenlerin etkisi altındasınız galiba. Dikkatli olun. Onların yanına sürüklenmeyin.

— Bisiklet kullanımın yararlarını özetler misiniz?

a) Milli ekonomiye katkı, daha az petrol tüketimi.

b) Ulaşım sorununa pratik çözüm.

c) İnsan sağlığına katkı.

d) Çevre kirliliğini altetmede katkı.

e) Milli potansiyeli olan bir sanayi sektörünün geliştirilmesi.

f) İkna olduysanız ve aklınıza başka birşey geliyorsa, bir iki madde de siz ekleyin.

— BİTTİ —

NOT VE KAYNAKLAR

(5) Karayolları Taşıtları Sanayi, IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Şubat 1977'den derlenmiştir.

(6) 28 Ocak 1980 tarihli Resmi Gazete, s. 221.

(7) Allah bilir, yazının yayınlandığı şu sıralarda, daha da artmıştır.

(8) 28 Ocak 1980 tarihli Resmi Gazete, s. 145.

(9) Bilimler Ansiklopedisi, Arkın Kitapevi, Bisiklet maddesi.

(10) Atila Alpöge, adı geçen yerde.

HALK SAĞLIĞI
Dr. Nadir Paksoy

Çocuklar ve yaz ishalleri

Yaz aylarıyla birlikte anneleri endişelendiren sağlık sorunlarından bir tanesi de çocukların yaz ishalleridir.

Sıcakların artmasıyla beraber çevre sağlık koşullarının bozuk olduğu ortamlarda ishallere yol açan bir çok mikrop daha kolaylıkla üreyerek hastalığa neden olur. Nasıl mı? Eğer çocuğunuz oyun çağında ise mahalledeki boş arsada ya çelik çomak oynarken ya da güneşin altında bir topun peşinde koşarken veya çevredeki bir derenin kenarında vakit öldürürken eline yüzüne bulaşan tozla, toprakla, çamurla birçok mikrop farkında bile olmadan ağız yoluyla alınır. Daha başka bir örnek; kendi mahallesinin "Onbir ateş" futbol takımı öteki mahalledeki "Ataryemez" takımı ile maç almışlardır dondurmasına. İyi bir santrafor olan acar oğlunuzun attığı gollerle galip gelen "Onbir ateş" oyuncuları dondurma ziyafetine konar hemen saha kenarında bekleyen "Maraş'ın halis dövme dondurmacısı"ndan.

Çocuğunuz süt çocukluğu devresinde olabilir. O zaman sağlıklı koşullarda hazırlanmayan mamalardan, diğer gıdalardan, temizliğe dikkat etmeyen annelerden veya yere düşen emzikten vs. vücuda giren mikroplar, zaten dirençsiz olan bebekte ishal yapmaya yetip de artacaktır bile.Hele hele çocukta beslenme yetersizliği varsa, aşıları yapılmamışsa mikropların işi daha da kolaylaşacaktır.

NE YAPMALI

Bir kere işin en önemli kısmı çevre sağlığıyla ilgili. Çünkü mikropların üreyip yayılmasına neden olan kaynaklar buralarda yatıyor.

Mümkün olduğu ölçüde vücut, elbise, konut ve çevre temizliğine ciddi bir şekilde eğilmek. En azından "Pislik mikrop demektir, mikrop da hastalık getirir" sözünü unutmamak.

Peki ishale yakalanan çocuğun genel tedavi ilkeleri nelerdir? Kısaca değinelim:

1 — Ağızdan beslenmeyi 6-8 saat kadar keserek mide ve barsakları dinlendirmek. Bu süre içinde ağızdan az şekerli açık çay verilir. Çocuğu kesinlikle susuz bırakmayın. Çay kaşık ya da emzik şişesi veya çocuk büyük ise bardak vs. ile sık aralıkla çocuğun alacağı miktarda verilir.

Çay yerine size başka bir sıvı da önerebiliriz. Çocuğun ishal ile kaybettiği su ve madenleri karşılayacak nitelikte olması yönünden çok yararlı bir usül; Bir litre kaynamış suya yarım çay kaşığı sofra tuzu, yarım çay kaşığı şeker katılarak hazırlanan sıvı yukarıda belirtiğimiz sıklık ve miktarlarda verilebilir. Ucuzluğu da cabası.

2 — 6-8 saatlik açlıktan sonra ishal yemeğine geçilebilir. Bu, süt çocukları için yağsız sütler, sebze, havuç çorbası gibi gıdalar olabilir. Daha büyüklere pirinç lapası, patates püresi hem yararlı hem ucuz hem de hazırlanması kolay besinler verilebilir.

3 — Hekimin önereceği ishal kesici ilaçlar da bu genel tedavi ilkelerini tamamlar.

"Onbir ateş", "Ataryemez" takımları oyuncularına kavgasız, döğüşsüz, hastalıksız maçlar ve tüm çocuklara da sağlıklı yaz günleri dileriz.

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Anayasayı değiştirmek isteyenler ne vadediyor?

"Hürriyeti gaspedilen bir millet ne kadar zengin ve müreffeh olursa olsun daima insaniyet hazasında bir uşaktan daha iyi bir muameleye layık değildir. "(M. Kemal Atatürk)

Geçtiğimiz ay Hürriyet ve Anayasa Bayramının 19. yıldönümünü kutladık.

•

Hürriyet ve Anayasa Bayramının anlam ve önemini kavramak bugün her zamankinden daha çok önem taşıyor.

1950 yılında türlü vaatlerle iktidara geçen DP sonradan vaatlerinde durmadı. Özgürlükleri genişleteceğini söylediği halde, daha da kısıtlayarak rafa kaldırdı. Ve en sonunda memleketi diktatörce idare etme yönüne gitti. Anayasayı çiğnedi. Halkımızın kişilik ve insanlık haklarını hiçe saydı. Bunun üzerine halkını seven özgürlüğüne düşkün Türkiye gençliği Bayar-Menderes faşist diktatörlüğüne karşı "kahrolsun diktatörler, yaşasın hürriyet" şiarlarını yükselterek ezilen ve sömürülen yoksul halkımızın mücadclesindeki yerine aldı. 28 ve 29 Nisan 1960'da gençlik cesaretle mücadeleye atıldı. Bütün üniversite gençliğinin katıldığı mitingler, protesto gösterileri halkımızın duyduğu nefreti ifade ediyordu. Faşist Bayar-Menderes diktatörlüğü gençliğin mücadelesini topla tüfekle yıldırabileceğini zannetti. Özgürlük ve demokrasi mücadelesinde Turan Emeksiz ve Nedim Özpulat kardeşlerimizin katledilmesi halkımızın duyduğu nefreti bir kat daha artırdı. Bayar-Menderes diktatörlüğü 27 Mayıs 1960'da halkın ve gençliğin mücadelesi sonucu yıkıldı.

27 Mayıs 1961'de yeni Anayasa kabul edildi. 27 Mayıs genci, ihtiyarı, işçisi, köylüsü ve aydınıyla bir halkın görev başına geçtiği ve zorba bir dikta rejimini kurmak isteyenlere karşı 'hürriyet' diye haykırdığı bir gündür. 1961 Anayasası Türkiye halkına düşüncesini açıklama özgürlüğünü, vicdan özgürlüğünü, can güvenliği: i, grevli-toplusözleşme hakkını, topraksız köylüye toprak, tarım ürünlerine hakça bir ücret ve köylüye hizmet amacıyla kooperatifçiliği geliştirmek gibi daha pek çok demokratik hakları sağlamıştır.

1961 Anayasasının değiştirilmesini savunanlar gerekçe olarak dış tehdidi ve anarşiyi gösteriyorlar. Dış tehdide ve anarşiye karşı birlik ancak demokrasi ve özgürlük temelinde kurulabilir.

Anayasayı değiştirmek isteyenler, son zamanlarda devlet terörünü ön plana çıkardılar. Bunun çeşitli örnekleri Tarsus'ta, Adana'da Kayseri'de ve birçok ilimizde uygulandı. Tüm bu yapılanlar Anayasanın demokratik ve özgürlükçü niteliğini ortadan kaldırmaktadır.

Anayasayı değiştirmek isteyenler Türkiye halkına,Cumhurbaşkanına verilen yetkiler, seçim sistemi, yargının sınırlandırılması, DGM'lerin kurulması, üniversitelerdeki özerkliğin kaldırılması ve meslek örgütlerine siyaset hakkının yasaklanması gibi antidemokratik ve özgürlüğü ortadan kaldıran yasalar vadediyorlar.

·20 yıl önce hürriyetleri gaspetmeye yeltenenlerin uzantıları bugün yine suçu hürriyetlerde arıyorlar. Ama Türkiye'de 'hürriyet 'sesleri hiç durmadı, durmayacaktır. 1908'de İstanbul'un sokakları bu seslerle inliyordu. 1920'lerde işgal altındaki İstanbul'da binlerce insanın kalbi yine 'hürriyet' diye çarpıyordu. 28 Nisanlarda, 27 Mayıslarda gençlerin ellerindeki bayrak yine 'hürriyet'ti ve 1980'de yine 'hürriyet'. Bin kere daha 'hürriyet'...

Hulusi CENGİZ

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN O.GÜRHAN
Müessese Müdürü: ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 813

Genel Kurul Raporu yayınlandı

DİSK, "TKP"yi bölücülük ve tasfiyecilikle eleştiriyor

- Çalışma raporunun "Dünyada ve Türkiye'de Durum" bölümü ise TKP'nin fikirleri ile paralellik gösteriyor.

DİSK'in 7. Genel Kuruluna sunulacak olan çalışma raporu yayınlandı. 600 sayfalık çalışma raporunun "Dünyada ve Türkiye'de Durum" bölümü esas olarak "TKP'nin fikirleri ile paralellik gösterirken, DİSK'in faaliyetlerinin özetlendiği, "Ekonomik Politik Gelişmeler ve DİSK'in Mücadelesi" başlıklı bölümde sık sık "TKP"nin tutumları eleştiriliyor.

"SENDİKALARINDA ANTİ-DEMOKRATİK TÜZÜKLERLE AYAKTA KALABİLENLER"

DİSK Yürütme Kurulunun iki buçuk yıllık faaliyetinin özetlendiği 3. bölümde, rapor, Maden-İş, Banksen, Aster-İş gibi TKP'nin yönetimindeki sendikaların çeşitli eylemlerde takındıkları bölücü, disiplinsiz ve tasfiyeci tutumu çoğu kez, isim vermeden eleştiriyor ve mahkum ediyor.

Türkler ekibinin, DİSK'in 11. kuruluş yıldönümü toplantısında 1 Mayıs 1978'de, demokratik platform oluşturma çalışmaları sırasında, 1 Mayıs 1979'da ve daha bazı eylemlerde, "DİSK'i arkadan hançerlediklerini" örgütü bölme ve parçalama çabalarını, oportünist tavırlarını ve tasfiyeciliklerini sergilediklerini belirten rapor, daire çalışmalarının yer aldığı 4. bölümde bu konuda şunları söylüyor:

"Belli siyasal anlayıştaki sendikaların yönetimleri, DİSK'in sendikal otoritesine karşı bir otorite yaratmaya yönelik davra-

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

IMF, üç yıllık Stand-by Anlaşmasını onayladı

- Sezgin: "IMF kaynaklarından ilk çekme hakkını bu hafta kullanacağız."
- İlk partide 190 milyon dolar alınacağı bildiriliyor.

ANKARA (ÖZEL)

MALİYE Bakanı İsmet Sezgin, Uluslararası Para Fonu (IMF) Yönetim Kurulunun Washington'daki toplantısı sonunda Türkiye ile Fon arasında üç yıl için düzenlenen yeni Stand-by Anlaşmasını onaylandığını bildirdi. Sezgin, Türkiye'nin anlaşma ile Fon kaynaklarından üç yıl içinde bir milyar 600 milyon dolarlık çekiş yapacağını söyledi.

Washington'daki Türk yetkililerle görüştüğünü belirten Sezgin, toplantıda Türkiye'nin aldığı ekonomik tedbirlerin olumlu karşılandığını, Türkiye'ye Fon dışında öteki kay-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Yargıtay kararlarına rağmen bir çok yurttaş, "yasak kitap" bulundurduğu için gözaltına alınıyor

Yargıtay, yasak kitap bulundurmanın suç olmadığını bir kere daha karara bağladı

HABER MERKEZİ

YARGITAY 2. Ceza Dairesi "yasak yayın bulundurmanın suç sayılmayacağını" yeniden karara bağlayarak, bir işçi hakkında Gemlik Sulh Ceza Mahkemesince verilen mahkumiyet kararını esastan bozdu.

Evinde yasak yayın bulundurmak suçundan yargılanan Ali Şen Erdoğan adlı bir işçi, Gemlik Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. Hapis cezası daha sonra 5 bin 500 lira para cezasına çevrilerek tecil edildi.

Ali Şen Erdoğan'ın Yargıtaya başvurması üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 2. Ceza Dairesi, mahkemenin kararını esastan bozdu. Yargıtay 2. Ceza Dairesinin kararında "Satışını yapmamak ve propaganda amacıyla kullanılmamak şartıyla yasak yayın bulundurmanın suç sayılamayacağı" belirtiliyor.

Bilindiği gibi, Yargıtay daha önce de verdiği bir kararla "yasak yayın bulundurmanın suç olmadığını" karara bağlamıştı. Ancak evlerinde,soruşturma açılmış veya toplatılmış yayın bulunduran yurttaşlar baskı görmeye, gözaltına alınmaya ve tutuklanmaya devam ediyordu.

Nitekim dün de, güvenlik kuvvetleri Niğde'nin Kızılca kasabasında Yurtsever Devrimci Gençlik Derneğinde bir arama yaparak, dernekte yasak yayın bulundurdukları gerekçesiyle 8 yöneticiyi gözaltına aldılar.

Tarsus'ta MHP'li saldırganlar polisten destek görüyor

TARSUS(ÖZEL)

TARSUS'un Makam ve Cetvel Mahallesinde üstlenen MHP'liler son günlerde mahallelere yönelen silahlı saldırılarını artırdılar. Geçen pazar günü Cetvel Mahallesinde üstlenen faşistlerin Yeşilyurt Mahallesinde bir kahveyi taramasından sonra olaylar Tarsus çapında yayıldı.

HALK CEVAP VERDİ

MHP'lilerin kahveyi tarayıp kaçması üzerine mahalle halkı faşistleri kovalayarak, saldırganlardan Ramazan Yılmaz ve Nazım Aydıncı ismindeki şahısların silahını alarak mahalleden kovdu. Aynı akşam MHP'liler Cetvel Mahallesinde Musa Öğütmen'in kahvesini bombaladılar. Sabaha kadar Yeşilyurt Kavaklı ve Eski Ömerli Mahallesine yönelik tahrip gücü çok yüksek 13 adet bomba ve dinamit attılar.

Öte yandan dinamitlerin Berdan Baraj inşaatından getirildiği söyleniyor. "Tarsus'u Çorum'a çevireceğiz. Komünistlere ölüm" sloganı atan MHP'liler, saldırılarında Cetvel Karakolundaki polislerden destek görüyorlar.

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Güney Afrikalı ırkçılar sömürü ve baskı düzenini sürdürmek için çekinmeden yüzlerce insanı katledebiliyorlar. Fotoğrafta, ırkçı polis ve hak aradığı için katledilen bir siyah görülüyor.

Bundan 4 yıl önce ırkçılar Soweto'da 600 yerli siyahı katlettiler. Irkçıların öldürdüğü bir çocuk babası tarafından taşınırken Tüm dünya ırkçıların bu vahşi eylemlerini nefretle kınıyor.

Irkçı G.Afrika polisi 60 siyahı öldürdü

CAPE TOWN

GÜNEY Afrika'da Soweto katliamının 4. yıldönümünde ırkçı yönetime karşı protesto gösterileri düzenlemek isteyen siyah halkla polis arasında çıkan çatışmalarda en az 60 sivilin katledildiği bildirildi.

Resmi olmayan rakamlara göre, bu çatışmalarda 200'den fazla insan da yaralandı. Siyah halkın yoğun olarak bulunduğu Cape Town bölgesinde çıkan çatışmalardan sonra bölgenin şu an sakin olduğu ancak bölgeye çok sayıda polis sevkedildiği bildirildi.

Mısır-Libya gerginliği sürüyor

Suriye Dışişleri Bakanı: «Mısır-Libya savaşında, Libya'nın yanında yer alırız»

- FKÖ, belli koşullarla AET temsilcileri ile görüşmeye hazır
- Portekiz FKÖ'yü tanımaya hazırlanıyor
- Kral Hüseyin: "Ortadoğu'da Filistinlilerin yasal hakkı tanınmadan barış sağlanamaz"

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SURİYE Dışişleri Bakanı Abdül Halim Kaddam, Mısır'ı, Libya'ya saldırı hazırlığı yapmakla suçladı ve bunun gerçekleşmesi halinde, Suriye'nin Libya'nın yanında savaşacağını duyurdu.

Beyrut'ta yayınlanan "Es Sefir" gazetesine bir demeç veren Kaddam, Suriye ve İsrail arasında askeri açıdan denge kurulması için Sovyetler Birliği'nden yardım isteyeceklerini de belirtti.

Öte yandan Sovyet yanlısı "Filistin'in Kurtuluşu için Halk Cephesi Genel Kumandanlığı"

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

Bolivya'da faşistler ABD Konsolosluğuna saldırdı

SANTA CRUZ (AA)

BAŞBAKANLIK seçimlerinin yaklaştığı Bolivya'nın ikinci büyük kenti Santa Cruz'da, silahlı faşistler dün hükümet binalarını işgal ettiler.

Faşist "Bolivya Flanj Sosyalist Partisi" taraftarları tarafından düzenlenen eylemler sırasında bölge valisi vuruldu, 5 radyo istasyonu işgal edildi ve ABD Konsolosluk binası taşlandı. Faşistler ülkenin içişlerine karıştığı gerekcesiyle ABD Büyükelçisi Marvin Weismann'ın ülkeden ayrılmasını istediler.

Bölge Valisi Wolter Pereira, ABD Büyükelçisinin ülkeden çıkması için açlık grevi yapan faşistleri bu eylemlerinden vazgeçmeleri için ziyaret etmesinden hemen sonra vuruldu.

Güvenlik kuvvetlerinin olayları denetim altına alamadıkları belirtilirken, 154 yılda 188 darbenin olduğu Bolivya'nın önümüzdeki günlerde yeni olaylara sahne olmasının beklendiği kaydedildi.

Türkiye'den gelenlere vize zorunluluğu konulması, Alman hükümetinde tartışılıyor

Almanya ilticacılara bir yıl çalışma izni vermiyor

ANKARA (ÖZEL)

FEDERAL Almanya hükümeti, iltica talebinde bulunan yabancılara ikamet sürelerinin ilk bir yılı içinde çalışma izni verilmemesini kararlaştırdı. Alman hükümetinin aldığı bu kararın sadece ekonomik gerekçelerle ülkeye iltica akınını engellemeyi amaçladığı belirtiliyor.

Öte yandan, Türkiye'den gelecek olanların önceden Alman Konsolosluklarından vize almalarını öngören kararın ise hala hükümet içinde tartışıldığı öğrenildi. Bu arada Türkiye'nin de resmen Federal Almanya hükümetine başvurarak böyle bir zorunluluk konulmasına karşı çıktığını, böyle bir kararın iki ülke arasındaki dostluğa uygun düşmeyeceğini bildirdiği öğrenildi.

Federal Almanya yabancı işçi almayı durdurduktan sonra, çeşitli ülkelerden, bu arada Türkiye'den de çok sayıda kişi siyasi nedenlerle Almanya'ya sığınma isteğiyle başvurmaya başlamışlardı. Alman Anayasası siyasi sığınma hakkı için çok geniş güvenceler getirdiği için başvurulan bu yöntemin yaygınlaşması üzerine Alman hükümeti karşı önlemler üzerinde çalışıyordu. Bu önlemler arasında, bu tür kişilerin geldiği ülkelerin yurttaşlarına vize zorunluğu konulması da yer alıyor. Almanya şimdiye kadar Pakistan ve Bangladeş uyruklular için vize zorunluluğu koydu.

Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyanlara da aynı zorunluluğun konulması için çalışmalara başlandığı daha önce basında yer almıştı.

BASINDAN SEÇMELER

Günaydın Milliyet Politika Hürriyet Son Havadis Tercüman Hergün Cumhuriyet

Zincirkıran: «Bu oyuna gelmeyelim»

Nevşehir olaylarının "gerçekten düşündürücü" olduğunu, bu olayın Türkiye'de terörün yeni bir tırmanma planının uygulanmaya koyuluşu olduğunu söyleyen Zincirkıran şöyle yazıyor:

"Bir başka biçimde söylemek gerekirse şimdi iç savaş kışkırtıcıları, yani terörün yeşil ve kırmızı ışık düğmelerini ellerinde bulunduranlar halkı bu savaşın içine çekmek gayreti içindedir. Son planları budur..."

Siyasi partilerin bu arada MHP'nin de iç savaş kışkırtmacıları tarafından çatışmanın içine çekilmek istendiğini iddia eden Necati Zincirkıran şöyle devam ediyor: *"Bu ülkede oya ve oyla seçilmiş kişilere bir saygı vardır. Bize göre oyun yerini silah alırsa demokrasi o noktada biter. Böyle bir oyuna gelmeyelim."*

Teoman Erel: «Tatil planı kurşunu yedi»

Nevşehir olaylarının CHP gensorusuna anlam ve güç kazandırdığını söyleyen Teoman Erel şunları yazıyor:

"Bu olaydan sonra gerek CHP Grubunun gerekse AP azınlık hükümetine karşı olan yurttaşların, gensorunun zamanlaması ve gerekliliği üzerindeki tereddütleri büyük ölçüde dağılacaktır. Ana muhalefet partisinin direnci artacaktır."

Demirel'in taktiğini *"siyaseti tavsatmak"* olarak tanımlayan Teoman Erel, bu taktiği şöyle açıklıyor: *"Demirel'in gensoruyu reddettirecek gücü belki yoktur. Ama Meclisin toplanmasını önlemek suretiyle sonuca varmayı düşünmekteydi."* Bu durumda Meclisin kendiliğinden tatile gireceğini belirten Erel AP ve MHP'nin *"Salı günü Millet Meclisinde çoğunluğun sağlanması karşısında gösterdikleri çılgınca öfke tatil planının aksayacağı endişesinden kaynaklanıyordu"* diyor.

AP'nin bu telaşı karşısında CHP ve MSP'nin *"Demirel'in Meclisten kaçma taktiği yırtıldı"* dediklerini hatırlatan Teoman Erel şöyle devam ediyor: *"Nevşehir olayları muhtemelen bu yırtığın derin bir yarık haline gelmesine yol açacaktır. MSP'deki tereddütleri hafifletecektir.*

"Ana muhalefet partisinin öldürülen il başkanının cenazesini kaldıramadığı bir ülkede seçim sandıklarının korunabilmesi mümkün değildir. Milletvekilleri cami kapısında kurşunlanırken, milli iradenin tecellisi için erken seçime gitmekten bahsedenler kara mizah şaheseri yaratmaktadır. Böyle bir seçim çözüm değil, daha derin ayrılıklar ve ihtilaflar getirir." 'Son umut' olan oy sandığı da işe yaramadığı için rejime müdahale eğilimleri kuvvetlenir."

Hürriyet: «Öff...Nevşehir'de yine tatsız olaylar»

Nevşehir olaylarını *"Öff... Nevşehir'de yine tatsız olaylar"* manşeti altında veren Hürriyet'in haber ve yazılarından olayda kimin saldırgan, kimin saldırıya uğrayan olduğunu anlamak mümkün olmadı.

(Devamı sa. 6 sü. 6'da)

Bölge Müdürünün kadın işçiyi tokatlamasına karşı çıkan sendikacı gözaltına alındı

ADANA (ÖZEL)

YSE 6. Bölge Müdürlüğünde YSE-İş üyesi bir kadın işçi Bölge Müdürünce tokatlandı. Buna karşı çıkan sendika şube başkanı gözaltına alındı.

YSE 6. Bölge Müdürlüğünde temsilci olarak çalışan Semiha Çamurbüken misafirhane sorumlusunun baskısı ve hakaretleriyle karşılaşıyordu. Önceki gün yine misafirhanede aralarında münakaşa çıktı. Misafirhane sorumlusu doktor, kadın işçiyi Bölge Müdürüne şikayet etti. Bu arada kadın işçi de kendisine baskı yapılmasının önlenmesi amacıyla Bölge Müdürünün makamına git-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Fabrikaya komandolar doldurulurken, Türkeş de Sancaktül'e gitti

- Fabrikadan çıkarılan işçilerin sayısı 50'ye ulaştı.

ISTANBUL(ÖZEL)

MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş'in yanında bir grup komandoyla beraber Sancaktül Fabrikasına geldiği ve içerde fabrika yöneticileriyle bir toplantı yaptığı öğrenildi.

Sancaktül Fabrikasında işçi

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

Yeni Haber-İş Trabzon PTT'de greve gidiyor

- İşveren greve karşı lokavt kararı aldı.

TRABZON(AA)

DİSK'e bağlı Yeni Haber-İş Sendikası ile PTT Genel Müdürlüğü arasında işkolu düzeyinde sürdürülen toplu iş sözleşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine grev kararı uygulamaya konulduğu taktirde Trabzon'da bazı PTT hatlarında sürdürülen çalışmalarda aksamalar olacağı bildiriliyor.

Sendikanın grev kararına karşı işverenin de lokavt kararı aldığını belirten yetkililer uzlaştırma kurulunun önerilerini her iki tarafın da kabul etmediğini açıkladılar.

İşçilere "Dağıtılacak para yok" diyorlar

Çukobirlik'te bazı yöneticiler milyonluk tazminat alıp önce işten ayrılıyor, sonra tekrar işe alınıyor

ADANA (ÖZEL)

ÇUKOBİRLİK Genel Müdürlüğü,"İşçilere dağıtacak param yok" diyerek maaşları aylarca geciktirirken müdür seviyesindeki yöneticiler geçmiş hizmetlerinin karşılığı olarak tazminatlarını alıp işten ayrılıyorlar. Bir hafta sonra tekrar sözleşmeli olarak işbaşı yapıyorlar.

Çukobirlik'e daha önce kadrolu olarak girmiş ve çalışmakta olan müdür, müdür yardımcısı ve benzeri seviyedeki yöneticiler işlerinden istifa ediyorlar. Yasal olarak da milyonlarca lira tutan tazminatlarını alıyorlar.

Bunlardan ismini tespit ettiğimiz Fevzi Şen Muhasebe Müdürü olarak görev yapıyordu. Bu görevden istifa etti. 12 yıllık hiz-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

günlük

Daha büyük teröre davetiye

Bir manşet: "Öff, Nevşehir'de yine tatsız olaylar."
Bir yazı: "Bu politikacılar mı vatanı kurtaracak?"
Bir fotoğraf: Saldırıya uğrayan CHP'liler.
Ve bu fotoğrafın alt yazısı: "Silahlı senatör."

Anarşi odağıyla, anarşi kurbanını birbirine karıştıran; saldırganları kınayacağına Parlamentoyu suçlayan tarafsız görünümlü basının durumu böyle.

Sadece "Hürriyet" değil, zaman zaman diğer bazı gazeteler de yapıyor aynı tarz propagandayı. Burada tehlikeli olan, yalnızca MHP'lilerin gözden kaçırılması olsa, "iktidarı destekliyorlar" denilir. Fakat, daha da önemli olan halkın anarşi karşısındaki bıkkınlığının, yılgınlığının sinsice sömürülmesi. Halkın parlamenter düzene olan güveninin sarsılması.

Öyle insanlarımız var ki, televizyonda haberler okunurken odadan dışarı çıkıyor ya da aracının düğmesini çeviriyor. Herhangi bir siyasal faaliyeti "yine olaylar çıkacak" diye kuşkuyla karşılayanlar, belli günlerde evlerinin kapılarını sıkı sıkı kapayanlar, dükkanlarını açmayanlar, hatta şehrin mesire yerlerine gidenler de var. Aslında anarşinin amacı da bu. Korku, güvensizlik ve endişeyi orta kesimlerden başlayarak tüm yurda yaymak. Faşizmin sopasına ortam hazırlamak. Tabii bir diğer açıdan da, ülkeyi zayıf düşürüp, Sovyetlerin emellerine açık hale getirmek.

İşte, "Çok sıkıldık, şimdi de bu olay çıktı" cinsinden başlıkların gazete sayfalarında boy göstermesi hem bir kesimin ruh halini sömürmesi hem de anarşi karşısında boyun eğişin göstergesi olması bakımından tehlikeli.

Boyun eğiş neye yarayacak? Kaç senedir aynı politikayı sürdürenler, anarşinin tırmanışını seyrettiler. Zorbalığa karşı el ele vermek, özellikle de MHP saldırılarını göğüslemek gerekirken, aynı politikada ısrar kime yarayacak? Terörden artık bıktıklarını ilan ederek Parlamentoya güvensizliklerini belirtenler, daha büyük bir terörü davet ettiklerinin farkında değiller mi? Asıl sıkıcı olan da bu, CHP döneminde de AP döneminde de aynı teranenin tekrarlanması ve anarşi karşısında açık tutum alınmaması.

bu köseden...

Onbin yıllık mücadele azmi

Gün Zileli

1960'larda Mao Zedung'un önderliğinde revizyonist sağa karşı açılan mücadele bütün dünyada büyük bir yankı uyandırmıştı. Sovyetler Birliği'nin başını çektiği revizyonizm darbe yemiş, Marksizm yeni bir yükseliş ve yayılma dönemine girmişti. Artık revizyonizm yolunu tutmuş olan komünist partilerinden önemli kopmalar oluyor, dünyadaki sol çevrelerde Sovyetlerin revizyonist olduğu kanısı yayılıyordu.

Marksizmin revizyonizme karşı açtığı mücadele kaçınılmaz olarak bütün dünya çapında Marksizm ile her türlü "sol" akımın "ittifakına" da yol açmıştı. Çin'de sağa karşı mücadele edilirken başlangıçta sol eğilimlerle mücadele kaçınılmaz olarak ikinci planda kalıyordu. Avrupa'da çeşitli "isyancı" ve goşist akımlar "Maocu" olduğunu iddia ederek ortaya çıkıyordu. Latin Amerika'daki fokocu gruplar, Moskova'nın emrindeki revizyonist partilere tavır alma temelinde örgütleniyorlardı.

Bu durum, bir dönem için, Marksizmle "sol" sapma arasındaki sınırların bulanmasına ve ikisi arasındaki ayrım çizgisinin belirsizleşmesine yol açtı.

Bu durum uzun süre devam edemezdi. Mao Zedung, Çin'de Kültür Devriminin başlatılmasından kısa bir süre sonra anarşist ve aşırı sol eğilimlerle mücadele etmeye başladı. Bir yandan revizyonizmle mücadeleyi sürdürürken, diğer yandan Marksizmle, sol sapma arasındaki sınırı çizmeye başladı. Bu kaçınılmaz olarak bir süre sonra aşırı sol ile bir hesaplaşmayı getirdi. Çin'de Lin Biao'nun ve Dörtlü Çetenin "sol" oportünist çizgilerini yenmek, artık Marksizm açısından ertelenemez bir görev haline gelmişti. 1970'lerden itibaren revizyonizmin hizmetine giren "sol" oportünizmle mücadele sadece Çin'de değil, bütün dünyada en önemli bir görev haline gelmişti.

Avrupa'da Marksistler, plajları basarak burjuvaziyle mücadele ettiklerini sanan yarı-anarşist gruplarla aralarına kesin bir sınır çekme ihtiyacını duydular. Başlangıçta revizyonizme karşı "isyan" biçiminde ortaya çıktıkları halde, daha sonra doğru bir rota tutturamadıkları için zıtlarına dönüşen ve revizyonizmin kuyruğuna takılan bu akımlara karşı mücadele artık Sovyet revizyonizmine karşı mücadelenin bir parçası haline gelmişti. Aynı durum Latin-Amerika'da da görülmektedir. Sovyetçi revizyonist partilerden koparak ortaya çıkan fokocu gruplar 1970'ten sonra Sovyet revizyonizminin vurucu gücü haline gelmişlerdi. Revizyonizmi sadece "pasif" olduğu için eleştiren "sol" oportünizm, saldırıya geçen Sovyetler Birliği'nin "aktivizmi" karşısında hayranlık duymaya başlamıştı. Artık her yerde anarşizm, bütün dünyada saldırıyı başlatmış olan Sovyetler Birliği'nin ajanları tarafından kışkırtılıyor, hatta örgütleniyordu.

Dünya Marksist hareketi, 1970'ten bu yana on yıl boyunca, Sovyetler Birliği'nin hizmetine girmiş ve revizyonizme dönüşmüş olan "sol" oportünizmle mücadele etmek zorunda kaldı. Lin Biaoculuktan Çaru Mazumdarcılığa, Troçkizmden Guevaracılığa kadar her türden "sol" akımla mücadele yürütüldü. Bu, hem Marksizmle "sol" arasına kesin sınırı çizmek, hem de Sovyet revizyonizmine karşı açılan büyük ve tarihi mücadeleyi sürdürmek açısından zorunluydu. Bugün açıkça görüyoruz ki, "sol" oportünizm, hâlâ belli ölçülerde "sol" havalarını sürdürmekle birlikte sağa, revizyonizme dönüşmüş durumdadır ve bütün "sol" oportünist akımlar Sovyet revizyonizminin şemsiyesi altına girmiştir. Bu da aslında çok önemli tarihi bir derstir.

Bugün revizyonizm, gerek "sol" oportünizmin Sovyetler Birliği'nin hizmetine girmesinden, gerek dayandığı hegemonyacı emperyalistin gücünden, gerekse dünya çapında karşı-devrimci dalganın kabarmasından yararlanarak bir yükselişe geçmiş bulunmaktadır. Artık revizyonist ideoloji, saldırı halindeki Sovyet tanklarıyla taşınmaktadır. Aydın çevrelerdeki korku revizyonizmin önünde boyun eğmeyi getirmektedir.

Öte yandan on yıl boyunca "sol" oportünist akımlarla mücadele etme zorunluluğu, Marksizmle sağ eğilimler, Marksizmle burjuva ideolojisi arasındaki sınırların yeniden bulanıklaşmasına yol açmıştır.

Bu durum Marksistlerin yeni ve çetin görevlerle karşı karşıya olduğunu ortaya koymaktadır. Burjuva ideolojilerle Marksizmin arasına kesin bir sınır çekmek, sağdan gelen cereyanları göğüslemek, "sol" oportünizmi de yedeğine alarak bir yükselişe ve saldırıya geçmiş olan revizyonizmin rüzgarını alt etmek. Mao Zedung, revizyonizme karşı on bin yıllık mücadele azminden boşuna söz etmemiştir.

AÇIKLAMA

Bu yazı içinde anlatacağım olayların hepsi yaşanmış gerçek olaylar. Bizzat yaşayanların ağzından dinledim. Elden geldiği kadar da araştırıp, doğrulatmaya çalıştım. Ancak hiç bir örnekte isim vermeyeceğim.

Çünkü bu yazının amaçlarından biri de kişilerin arkasına gizlenerek hükmünü sürdüren baş suçlunun, sağlık sistemi ve politikalarının açığa çıkartılmasına yardımcı olmaktır. Rastgele birkaç isim vermek bu amaca ters düşecekti.

İkincisi ise bu sağlık politikalarının sistemli savunucusu ve uygulayıcısı olan kaşarlanmışları bir kenara bırakıp, rastgele ele gelmiş örneklerin sorumlularını "sağlık suçluları" gibi ilan etmek yanıltıcı olacaktı.

DERDE DÜŞMÜŞ DERT EVLERİ

HASTANELER

METİN GÖKTÜRK (2)

«Hastane, muayenehanenin bir müştemilatıdır»

● Dr. Erdal Atabek: "Bu, sosyal-ekonomik yapının bir sonucudur. Toplum düzenini sağlık hizmetlerinde çalışan kişiyi böyle yönlendirir"

Kitaplar, tüpler ve kağıtlarla yüklü çalışma masasının başında karşılıklı oturduk. Beyaz gömleğinin yakasında "Prof....." yazıyordu, ama gözlerinde o prof. prof. bakan pofurtudan eser yoktu. "Söylediklerimi yaz, ama ismimi verme" dedi. Böylece bu yazı çok değerli bir kelime daha kaybetmiş oldu. İnşallah bir daha ki sefere...

—"Doktor başını kaldırıp bakmadan 'Söyle neyin var' diyerek hiç bir şey yapamaz. Yapacağı ilk iş hastasının gözünün içine baka baka onunla konuşmak olmalı" diyorsunuz. Biz bundan vazgeçtik sayın profesörüm. Gözümüzün içine filan bakmasalar da olur ama, bakınca neden suçluymuşuz gibi bakıyorlar?

—Suçlusunuz da ondan. Bakın bütün aksaklıklar şu ikili çalışmadan geliyor: Hastane ve muayenehane. Çoğu doktor muayenehanesinde gerçek bir doktor ve gerçek bir insandır. Hastası ile dosttur ve onunla ilgilenmekten, yakınlık kurmaktan zevk alır. Güzel bir manken, şık bir hanım, entellektüel, Mercedesli bir bey ve kibarca takdim edilen yüklü ücretler. Hastanedeki hasta, işte bu zevkli meslek hayatından çalınmış bir zamandır. Bir külfet, ayaklara dolaşan bir nesnedir. Ve hastane, muayenehanenin bir müştemilatından başka bir şey değildir. Yatakları, ameliyathanesi, labotatuvarları bulunan bir müştemilat. Bir de bu müştemilatın dilediğince kullanılmasını güçleştiren gereksiz nesneler, hastalar, hastalar. Doktorun muayenehane müşterisini sevmesi yalnızca bir para tutkusu değildir. Artık onunla aynı dünyanın insanı olmuştur. Zevkleri, anlayışları, giyimi, kuşamı ve herşeyiyle yaşamları aynı telden çalmaktadır.

* * *

Haydarpaşa Numune Hastanesi Plastik Cerrahi Polikliniği doktoru, çocuktan önce babanın kılığını tepeden tırnağa süzdü. Usta gözleri bir bakışta cepteki parayı saydı. Yüzünü buruşturup başını kağıda eğdi.

Babasının kucağında ürkek ürkek bakınıyordu. Üst dudağı derin bir yarıkla ikiye bölünmüş, "tavşan çocuk" diyorlar doğuştan. Yemesi içmesi ayrı dert, konuşması imkansız. Doktorun karşısındaki koltukta oturan tek taş yüzük sarı saçların yüreciği çocuğun haline dayanamadı, takma kirpikler 'fon dö ten"li yanaklara süzüldü indi.

"Yaklaş." Yaklaşıldı. "Uzat çocuğu." Çocuk doktora doğru uzatıldı. Doktor oturduğu yerden elindeki aletle ayrık dudakları kaldırdı. Altına bir göz attı. Tekrar kağıda eğildi. Birşeyler yazıp babaya uzattı. Ameliyat için 5 ay sonrasına gün verilmişti.

Bayan Nadide Parfüm'ün derdi büyüktü. Bu memelerle yazlığa çıkamazdı. Ölürdü daha iyi. Beyefendi yüklü çeki dün kulüpte doktor beye takdim etmişti. Gerekli ayarlama yapılmış, ameliyat ertesi güne kararlaştırılmıştı. Takma kirpikler heyecanla titredi, yarın akşama kalmayacak meme uçları iki santim daha kibirlenecekti.

* * *

"Bu sosyal ekonomik yapının bir sonucudur, kapitalizmin doğal yasasıdır bu."

Türk Tabibler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Doktor Erdal Atabek'le konuşuyoruz. Sağlık hizmetleri para alarak satılan bir meta olduğu sürece, daha çok para verene, daha iyi hizmet götürülmesinin kaçınılmaz olduğunu belirterek şöyle dedi:

"Bir hekim, bir sağlık personeli hakkını tümüyle devletten, kamudan almalıdır. Ve hasta ile arasında direkt para ilişkisi olmamalıdır. Ancak o zaman biz hastalarımıza onlardan para kazanabileceğimiz kişiler gözüyle değil, bir hasta gözüyle bakabiliriz. Bu ekonomik bir davranıştır, duygusal bir davranış değil. Hastanın üzerinden para kazanma söz konusu olmadığı zaman hasta ile hekim arasında bu yabancılaşma da doğmayacaktır. Hasta para vererek durumu kendi lehine değiştirmeye alışmıştır. Toplum düzeni, sağlık hizmetinde çalışan kişiyi de böyle yönlendirir. Hastadan para alarak kendi ekonomik güvencesini sağlamak alışkanlığı bu kişilerin davranışlarını da yönlendirir. Bu durumun sorumlusu kişiler değil, sistemdir."

KÜÇÜK BİR DALGINLIK

Ameliyat sırasında hastanın nefes almasını sağlamak için ağzından nefes borusuna sokulan boruya "entübasyon tüpü" deniyor. Tüpün doğru yere girdiğini anlamak için ciğeri bir kere dinlemek yeterli.

* * *

1979 sonbaharı, Çapa Cerrahi Kliniği ameliyathanesindeyiz. Damardan verilen uyutucu etkisini göstermiş, hasta bayılmıştı. Anestezi doktoru entübasyon tüpünü yerleştirdi, cerrah ameliyata başladı. Ancak üç-dört dakika ya geçmiş ya geçmemişti ki nabız ve tansiyon süratle düşmeye başladı ve kısa bir süre sonra da kalp durdu. Ameliyat daha yeni başlamış, tehlikeli olabilecek bölgeler henüz açılmamıştı. Cerrah anestezistin yüzüne baktı. Belirtiler hastanın havasız kaldığını gösteriyordu. Kalbe yapılan elektro-şok bir kaç kez tekrarlandı, sonuç yok. Ölüm kesindi. Cerrah elindeki aletleri metal tepsiye fırlatıp, entübasyon tüpünü yakaladı, çekti. Tüp nefes borusuna değil, yemek sorusuna sokulmuştu. Ameliyat hemşiresi şaşırmış kalmıştı. Bir anestezi doktoru böyle bir hatayı nasıl yapardı. Demek ki tüpü soktuktan sonra ciğeri bir kez olsun dinlememişti.

Cerrah eldivenlerini çıkartırken, anestezist doktora gülümseyerek sitemkar sitemkar baktı. "Seni savruk seni, insan biraz dikkat eder yahu" diye mırıldandı. Sonra da arkadaşını kırmış olmaktan çekinerek hemen pişman oldu. Kolunu tutup sıktı, "Olur böyle şeyler" dedi. "Aldırma, ben raporu yazarım"

Gömleği çözdüler, kol kangren olmuştu

Kimbilir ne derdi vardı ki canına kıymak istedi? 25 yaşlarında idi. Kadıncağız iki kutu optalidonu içeli bir saati geçmişti. Midesi yıkandı. Serum bağlandı. Bir iki saat sonra ölüm tehlikesi atlatılmıştı. Uzun ve derin bir uykudan uyandığında, önce şiddetli bir titreme ve ardından çırpınmalar başladı. Doktorun talimatı ile genç kadına deli gömleği giydirildi. Gömlek kolları bütünüyle hareketsiz bırakmıştı. İnleme ve bağırmalar kısa süre sonra çığlıklara döndü. Tek başına bir odaya kondu. Kadının tiz çığlıkları bütün servisi tam 12 gün süreyle çınlattı. Anlaşılmaz sözler söyleyerek yuvasından uğramış gözleri ile dehşetli bir şeyler anlatmaya çalışarak tam 12 gün çırpındı durdu hasta. Ve sonunda Bakırköy Akıl Hastanesine postalanıp kurtulundu. Bakırköy'de de muayene için gömlek çıkartıldığında sol kolun kuru, yanmış bir ağaç dalı gibi kavrulmuş olduğu görüldü. Gömlek çok fazla sıkılmış, kol kangren olmuştu. Geçtiğimiz yıl Çapa Hastanesinde başlayan bu olayın gerisini öğrenmek mümkün olamadı. Ancak hastanın Bakırköy'den apar, topar başka bir hastanenin cerahi kliniğine gönderildiği biliniyor. Kol derhal kesilmiştir dediler. Ama ya sonrası? Genç kadın şimdi hayatta mı? 'Bilemiyoruz. Kangren olmuş bir kolla 12 gün çırpınmak bu ızdırap insanı çıldırtır" diyorlar.

ŞÜKRAN BORCU ve Alenen teşekkür

"Süleymaniye Doğumevinde.... gecesi durumu ansızın fenalaşan kızımız ....'ya başka yerden kan bulunamayınca, bir an bile tereddüt etmeden kendi kanını veren ve sevgili yavrumu hayata döndüren değerli doktor ......'a alenen teşekkürü bir borç bilirim.

Annesi, babası, teyzesi, ablası.

***

İnce şeffaf borular iki yatağı birbirine bağlıyor. Gülden kırmızı mercan tanesi kan damlaları ışıl, ışıl sıcacık.

Doktorun kanı yüzlerce, binlerce idealist genç doktorun yüreğindeki ateşi canlandırıyor. Bir dağ köyünde, sıtmalı bir çocuğun benzine renk veriyor.

Şükran sana Süleymaniye Doğumevinin insan doktoru.

GÜNDEM dışı

MHP ve yumuşama

MHP Genel İdare Kurulu Üyesi Taha Akyol yine bir vecize yumurtlamış ve bakalım ne demiş;

"Türkiye'nin geniş çerçeveli bir yumuşamaya ihtiyacı var."

Peki sonra; sonrası şu...

"Önce yumuşatmaya tavandan başlayacağız, sonra bu yolla tabanda yumuşamayı gerçekleştireceğiz."...

Bu Taha Akyol çok şifreli konuşuyor... "Tavanda yumuşama" ne demek oluyor? Olaylara bakılırsa bu sözlerin anlamı AP'yi yumuşatmak, bu sayede devlete, bakanlıklara, okullara, yurtlara sızmak olması gerekir.

Ancak son zamanlarda AP'ye sık sık "Devleti hâlâ komünistlerden temizleyemedin" diye bağırdıkları hatırlanırsa anlaşılan daha tepedeki yumuşamayı istedikleri kadar sağlayamadılar.

Ya "tabanda yumuşama" meselesi? Onun anlamını da Türkiye'nin manzara-ı umumiyesi göstermiyor mu?

Bırakalım manzara-ı umumiyeyi bir kenara MHP'nin Hergün gazetesi yazarlarından Faik Sezgin'in tabanda yumuşamadan ne anladığına bakalım;

(MHP) "Bütün saldırılara rağmen, tabanda tahriklere, kemikleşmelere sepeb olabilecek davranışlardan elden geldiğince kaçınmış, aksine CHP tarafından 'tavanda yumuşama' teklifinin reddedilmesine karşılık, yaptığı çağrılarla 'tabanca yumuşama'yı sağlamaya çalışmıştır." (Hergün, 7 Haziran 1980 sayfa 6) İnanmayan aşağıdaki küpüre bakabilir.

çınmayı bilmiştir.

Bütün saldırılara rağmen, tabanda tahriklere, kemikleşmelere sebep olabilecek davranışlardan elden geldiğince kaçınmış; aksine CHP tarafından «Tavanda yumuşama» teklifinin reddedilmesine karşılık, yaptığı çağrılarla «Tabanca yumuşama»yı sağlamaya çalışmıştır.

MHP'nin bu tavrının vatan-

Dervişin fikri neyse zikri de odur demişler. Faik Sezgin de dayanamamış Taha Akyol un 'tabanda yumuşama' fikrinin zikri 'tabanca yumuşama' olduğunu açıklayıvermiş. Bizim de böylece Akyol'un şifresini çözmeye ihtiyacımız kalmıyor.

Yani ne olmuş? CHP 'tavanda yumuşamayı' reddetmiş, bunun üzerine MHP de 'tabanca yumuşama'ya başvurmuş... Tevekkeli değil son zamanlarda ardı ardına CHP'li yöneticiler öldürülmeye başlandı.

Az daha unutuyorduk. Defalarca katil Veli Can Oduncu Vedat Kasımlar, Mustafa Baki Gülcan ve Şerafettin Polat toplam 128 yıl, 16 Mart üniversite katliamının sanıklarından Sıddık Polat 11 yıl hapse mahkum olmuş.... Ne ilgisi var diyebilirsiniz, bunların Taha Akyol'la. Onu biz de bilmiyoruz. Notlarımızın arasında rastlayıp yazıverdik. En iyisi 'tabanca yumuşama' ile Odunca arasındaki ilişkiyi Hergün yazarı Faik Sezgin'e sormalı...

—Sporun savaş ve baskıyla ilgisi yoktur.

(Berlingske Tidende - Danimarka gazetesi)

Hasıraltı edilen rapor

Denktaş Kıbrıs'ta maliye müfettişlerinin hazırladığı bir raporu hasır altı etmiş. Kıbrıs Türk kesiminde döviz sağlamak amacıyla gazinolarda kumar oynatılmasına izin verilmiş. Raporda izin verilen kanunlarda vergi yasalarına uyulmadığı, dövizle kumar oynatılması gerekirken Türk parası kullanıldığı, toplanan dövizin ise bankalar yerine kişilere aktığı belirtiliyormuş.

Denktaş bu raporu hasır altı etmiş. E, nasıl etmesin ki... Denktaş'ın müşaviri ve uluslararası toplantılara zaman zaman Denktaş'ın temsilcisi olarak katılan Rüstem Tatar, en büyük gazinolardan birisinin muhasibi. O kadar da değil bazı otellerin mali müşaviri, ayrıca turizm işletmelerinin genel müdürü ve en büyük otel işletmecilerinden Aziz Mehmet in de yetkili vekili... Şimdi Denktaş, müşavirinden mi vazgeçecek? Yok canım onun yerine rapordan vazgeçivermiş...

Ha, bir de raporda Kıbrıs Türk uyruklularının bu kumarhanelerde kumar oynamamaları gerekmesine rağmen Denktaş'ın partisinden tanınmış bir belediye başkanının yanı sıra birçok Kıbrıslının büyük meblağlarla kumar oynadığı yazılıyormuş..... Eh artık bu raporu Denktaş hasır altı etmesin de ne yapsın yani...

Ord. Prof. N.F.K.

Kim bu şifreli Ord. Prof. diye merak ettiniz değil mi? Siz biraz daha merak edeadursun biz bir hikaye anlatalım.

Büyük Doğu mecmuasını orta yaşlılarımız hatırlarlar. Tabii bu isimle beraber Necip Fazıl Kısakürek'i de... Şimdi Necip Fazıl, Büyük Doğu'yu çıkarırken, dergiye yazı getirenlerin gözü önünde önce yazarın ismini silermiş. Yazar hayretle bakarken çizilen ismin yerine "Prof. N.N." veya 'Prof. H.H." yazarmış. Birisi dayanamamış sormuş: 'Niye böyle yapıyorsunuz üstad?" diye... Necip Fazıl şu cevabı vermiş; "Büyük Doğu'da yazıları çıkanlar Profesörlüğü hakkederler"... Bize inanmayanlar eski Büyük Doğu mecmualarını karıştırıp Necip Fazıl patentli şifreli profları gözleriyle görebilirler.

Geçenlerde bazıları Necip Fazıl'ın başına bir taç kondurarak "Şairlerin Sultanı" ilan etmişlerdi. Şimdi biz de Necip Fazıl'ın bol keseden dağıttığı profluğa dayanarak kendisini Or. Prof. N.F.K. ilan etsek kim ne diyebilir?

GEDİK

"İşkenceleri duymamış"mış

Kim mi?

Bir Bakan vekili...

Kulakları duymuyor olabilir.

Ama okuman yazman da mı yok birader...

Hadi okuman yok diyelim, gazetelerde yazılanlardan haberin de olmadı mı...

Peki gözün de mi yok?

Çarşaf çarşaf resimleri de mi görmedin...

İşte buna inanmayız...

Malum ya adın "bakan"

Gözden kaçmayanlar

AÇIK ARTIRMA BAŞLIYOR... Ortalıkta muzayede falan yok canım. Sadece bankalar serbest bırakılan faiz hadlerini tespit etmeye başladılar. Bakalım kimin üzerinde kalacak?...

BARLAS KUNTAY NE DEMİŞ; "Türkiye'de idam sehpaları kurulursa ancak komünistler için kurulur" demiş.

Eh, bir bakan bunu söyledikten sonra artık Kahramanmaraş davasında cinayet ve katliam suçundan idamları istenenler rahat edebilir... Yeni yeni cinayet planlayan MHP'liler de daha serbestçe faaliyet gösterebilir. Nasıl olsa işin ucunda kellenin gitmesi yok. Bakan söylemedi mi bunu?...

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Pardon!

Türk Sanayici ve İşadamları Derneğinin (TÜSİAD) aylık yayın organı 15 ayda ekmeğe yüzde 172 zam yapıldığını söylüyor. Ocak 1979'da da 4 lira olan ekmeğin, Nisan 1980' de 10 liraya çıkmasından şikayet ediyor. Bereket versin, hazirana kadar varıp ekmeğin 15 liraya vardığını görmemiş. Yoksa şikayeti bırakıp ağlamaya başlayacaktır.

TÜSİAD'ın yayın organı, "Büyüklerimiz arada bir eski günleri anarak bizim zamanımızda ekmek 10 para idi, ya da 20 para idi gibi sözler ederler. Ayrıca onların zamanında ekmeğin fiyatı sık sık değişmezmiş" diyor.

Gördünüz mü komünisti? Nasıl da münafıklık yapıyor. Bence bu sanayicilerin yayın organını 142. maddeyi ihlalden ve de hükümete hakaretten mahkemeye vermeli!

* * *

Hükümet üyelerinin veya Başbakanın ağzından "Şu ürüne muazzam taban fiyatı verdik, köylünün yüzünü güldürdük" diye duydunuz mu bekleyin o ürünün fiyatına bugün veya yarın zam geliyordur.

Çay taban fiyatı açıklandı, ardından çaya zam, pancar fiyatı, ardından şekere zam, tütün taban fiyatı hemen sigaraya zam, buğday taban fiyatı, ekmeğe zam.

Yeni moda sanmayın. Bu IMF'nin bilinen modası.

Hükümet IMF'ye verdiği niyet mektubunda, tarım ürünleri destekleme fiyatlarının tamamını üreticiye yansıtacağız diye söz vermiş mi? İşte onu yapıyor. Yansıtıyor. Yani sırtımıza bindiriyor.

Tüketiciye nasıl yansıtıldığını Allaha şükür her gün çarşıda pazarda görüyoruz.

Ya üreticiye yansıtılan?

Buğday taban fiyatı için köylü 12 lira bekliyordu. Hatta Ziraat Odaları, Çukurova Çiftçiler Birliği yaptığı hesaba göre "11'den aşağısı kurtarmaz, çiftçinin kâr marjını da hesaplarsanız 13 lira olmalıdır" diyordu.

Buğday taban fiyatı 10 lira olarak ilan edildi.

Arkasından ekmek 15 liraya çıktı.

Yetmiyormuş gibi nohuta bir daha zam: 26 lira.

Köylünün 12 lira olsun diye yaptığı hesap sadece üretim maliyeti idi.

Buna bir yıl boyunca ailesini nasıl geçindireceğinin hesabı dahil değildir. Köylünün istediği asgari fiyatla mazot son yediği zamlı fiyatından yani 20 liradan hesaplanıyordu. Şimdi 26 lira.

Üstelik 20 liraya çıkarıldığı tarihte köylünün mazotla bir alış verişi de yoktu. Yaz gelip de mazota ihtiyacı olunca yüzde 30'luk yeni bir zamla karşılaşacağını nerden bilsin?

Hesabı 20 liradan yaptı. Bütün üretim girdilerini alt alta yazıp topladı. 12 liradan aşağısı kurtarmaz dedi. Ziraat Odaları bundan 1 lira kesti, 11'den aşağısı kurtarmaz dedi. Hükümet de 1 lira daha kesti, "Al 10 lirayı hayrını gör, güle güle harca" dedi.

Bir de demeç: "Köylünün yüzünü güldürdük."

Köylü acaba gülüyor muyum diye kendinden şüphe ederek aynaya bakarken, hoop, mazota yüzde 30 zam.

Şimdi yeniden bir hesap yapsa, bir kilo buğdayın üretim maliyeti bir kilosunun taban fiyatının çok üstüne çıkmış durumda. Ama hükümete göre yüzü gülüyor!

* * *

Gümrük ve Tekel Bakanı son Tekel zamları için "Zaruretten doğdu, vatandaş kusura bakmasın" demiş.

Hükümetin kusuruna bakılacak hal mi kaldı ki, bakalım?

Ama TÜSİAD şikayet ediyor.

— O da kusura bakmasın. Pardon!

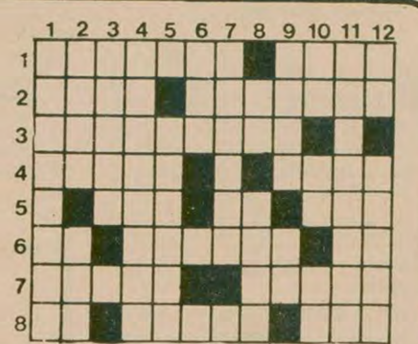
HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

DEVAMI YARIN

BULMACA

SOLDAN SAĞA — 1)Seyyare - Kalım, süreklilik 2)Us - Viraj 3)Özellikle zırhlı araçların tahribi için kullanılan bir silah 4)İlgi-Ermiş, evliya 5)Seferberlik tetkik kurulunun kısa yazılışı - Yayla atılır - Birdenbire 6)Tantalın simgesi - TERSİ bir tür kebap - Stronsiyumun simgesi 7)Kolun dirsek ile bilek arasında kalan bölümü - Salatalarda kullanılır 8)TERSİ doktorun kısa yazılışı - TERSİ atama - TERSİ Devlet İstatistik Enstitüsünün kısa yazılışı

YUKARIDAN AŞAĞIYA — 1)Güvence veren 2)Akım - Yemin, söz verme 3)TERSİ ciklet 4)Atomlarda negatif yüklü parçacık 5)Takılmış olan 6)Tavır 7)ABD ve Rusya'nın yaptıkları en son bomba 8)Sodyumun simgesi - Eski Hindistan'da insanları dört ana sınıfa ayıran koleci sistem 9)Çürük, yara - Boru sesi 10)TERSİ kuzu sesi - Eski Mısır'da bir tanrı - Bir nota 11)Çarlığın yıkılışı ile Ekim Devrimi arasında Rusya'da bir süre başbakanlık yapan siyaset adamı 12)Tok olmayan - TERSİ sığ olmayan.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA — 1)Dev Maden-İş 2)ayO - Müderris 3)Delta - Dakka 4)Artıdeğer 5)An - kinikeÇ 6)Ajans - fıtA 7)En - Zaire 8)Sır -tkaraaK.

YUKARIDAN AŞAĞIYA — 1)Dadaş - Es 2)Eyer - Anı 3)Voltaj 4)Tınaz 5)amaD -naT 6)Dü - Eksik 7)eD - gİ - Ra 8)Neden - Er 9)lirariF 10) şrK - Kışt 11) ikpeT 12)Asa - Çark.

Rusya Afganistan'da zor durumda

Afgan direnişçileri canla başla ülkelerindeki Sovyet işgalini temizlemeye çalışıyorlar. Fotoğrafta ele geçen bir işgalci Rus askeri, direnişçiler tarafından kurşuna dizilirken.

- **Son aylarda ortalama 200 Sovyet askeri öldürülüyor**
- **Sivil Sovyet Danışmanları silahsız dışarıya çıkamıyor**
- **Sovyetler, ülkede "sağlamlaşmak" için Salang karayolunu genişletiyor Oksüz Irmağı üzerinde köprüler yapıyor ve cephanelikleri genişletiyor**
- **Karmel yönetimi gıda maddesi bulmakta zorluk çekiyor**

DIŞ HABERLER SERVİSİ

AFGAN direniş kuvvetleri son zamanlarda Sovyet işgal birliklerini oldukça zor durumda bırakmaya başladılar.

Başkent Kabil'in 20 kilometre civarında bile gerilla faaliyetleri yürütülüyor. Geçenlerde direnişçiler, Kabil civarındaki Pagham dağlarında, yaklaşık 20 bin kişinin katıldığı harekatı, Kabil ile birleştirmek istediler. Böylece, direnişçiler, Sovyet işgalinin kalbine bir darbe indirmeyi planlıyorlardı. Ancak, Rus zırhlı birlikleri, uçaklar ve ağır topların desteğinde bu harekatı önlemeye çalıştı.

SOVYETLER DAHA FAZLA KAYIP VERİYOR

AFGAN direnişçilerinin eylemlerinde, artık daha fazla Sovyet askeri ölmeye başladı. Bir yandan da Kabil'in içinde yapılan şehir gerillası eylemleriyle Rus işgal askerleri öldürülüyor. Rusların 2 bin tank ve binlerce askerle Kabil'de denetimi sağlamaya çalışmasına rağmen, bu olaylar gerçekleşiyor. Geçtiğimiz hafta, bir gece içinde 16 Sovyet askeri bu şekilde öldürüldü.

Batılı kaynaklar, cephelerde nisan ayında yapılan çarpışmalarda 100, mayıs ayında da 300 Sovyet askerinin öldüğünü belirtiyorlar.

Afganistan'daki Sovyet işgal yönetimi, ayrıca, gerek Kabil ve gerekse de diğer kentlerdeki "güvenliği" sağlayabilmek için Taşkent ve Sermerkant'tan 12 bin komando getirdi. Kabil'deki sivil Sovyet danışmalanları da ellerinde silah olmadan dışarı çıkamıyorlar.

Sovyet ordusunun yayın organı "Kızıl Yıldız" ise, bütün bunların tersini yazarak, işgal bölgelerinde güvenliğin sağlandığını iddia ediyor.

Afganistan'ın işgali Sovyet halkı içine de yansımış durumda. 5 Haziran tarihli "Pravda"da çıkan bir okuyucu mektubunda Sovyet yönetiminin zor günler geçirdiği belirtiliyordu.

KARMEL YÖNETİMİNİN KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLAR

27 Aralıkta Sovyet işgaliyle yönetime getirilen Babrak Karmel çok yönlü zorluklarla karşı karşıya.

Karmel, en başta orduyu toparlayamadı. 1978'de Taraki'nin Moskova'nın desteğinde yaptığı darbeyle ordu içinde huzursuzluklar başgöstermişti. Direniş eylemleri arttıkça da, firarlar çoğalıyordu. Amin-Taraki çatışması aynı şekilde ordu içine de yansıyordu. Taraki yanlısı birliklerle Amin yanlısı birliklerin birbirine girdiği basında yer almıştı. Ne şekilde olursa olsun, ordudan kaçanların büyük çoğunluğunun direniş saflarına geçtiği bir gerçek. Bu askerler, hatta bazen de büyük askeri birlikler, silah ve mühimmatlarıyla direniş saflarına katılıyorlar. 90 bin kişi olan Afgan ordusu bugün 30 bine inmiş durumda. Karmel, 15 yaşındaki çocukları bile askere alarak durumu düzeltmek istiyor, fakat kimse askere gitmeye yanaşmıyor. Karmel, ayrıca, süresini bitiren askerleri de terhis etmiyor.

Karmal'ın karşılaştığı bir başka zorluk da gıda maddesi bulamamak işgalcilere ve işgalcilerle işbirliği edenlere Afgan esnafı mal satmıyor, ya da yüksek fiyattan satıyor. Karmel yönetimi bu yüzden Bulgaristan ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinden getirdiği konservelerle doymaya çalışıyor. İşgal ve savaş yüzünden, zaten çok az olan üretim alanları da büyük hasar gördü. Sovyet napalm bombaları, tarlalardaki mahsulü kömüre çevirdi.

Öte yandan Karmel, kendisine danışmanlık yapacak Afgan uzman da bulamıyor. Şoförü, doktoru ve öteki 6 danışmanı da Rus.

RUSLAR SAĞLAMLAŞMAYA ÇALIŞIYOR

"GÜVENSİZLİĞE" rağmen, Sovyet işgalcileri özellikle büyük kentlerde denetimi elinde tutuyor.

Bu arada Sovyetler, Mezar-ı Şerif civarında, Oksuz ırmağı üzerinde iki büyük köprü inşa ediyor. Askeri trafiğin yüzde 80'inin yapıldığı Salang Karayolunu genişletiyor. Ülkedeki cephanelikler ve petrol depolarını çoğaltıyor.

Bütün bu yapılanlar Sovyetlerin Afganistan'da gidici değil, kalıcı olduğunu gösteriyor. Moskova yöneticileri, Basra Körfezinde etkinlik kurabilmek için, Afganistan'a bir sıçrama tahtası gözüyle bakıyorlar.

Fakat halkın direnişi, İran, Pakistan ve öteki Körfez ülkelerinin tutumu, dünya kamuoyunun baskısı, Sovyet işgalcilerinin işini iyice zorlaştırıyor. Sovyet yayılmacılığına karşı olan ülkelerin birliği ne kadar güçlenirse, Moskova'nın planlarının gerçekleşmesi de o derece zorlaşır.

Afrika'da 60 milyon insan açlık tehlikesiyle karşı karşıya

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sudan'dan Güney Afrika sınırına kadar 60 milyondan fazla kadın ve çocuğun bu yıl açlıkla yüzyüze oldukları belirtildi.

Ters zamanlarda yağan yağmurlar veya kuraklık, başka sorunlar doğururken, Afrika'nın kendini doyurma çabalarında başarısız olması da daha ciddi bir sorun oluşturuyor.

Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Konseyinin dünyada anormal ölçülerde yiyecek sıkıntısı ile yüzyüze olan ülkelerle ilgili hazırladığı listedeki 26 ülkeden 17'si Afrika'dan. Doğum oranının yüksek olması ve ekonominin durgunlaşması nedeniyle Afrika, kişi başına düşen gıda üretimi son 20 yılda gerileme gösteren dünyadaki tek bölge oldu. Afrika'da kişi başına düşen gıda üretiminde 1970'lerde yılda ortalama yüzde 1.3 oranında düşüş oldu.

Bir yardım uzmanı, doğu ve güney Afrika'da bir dizi ülkede, yarısının 7 yaşından küçük çocuklar ve diğer yarısının da 15 ile 40 yaşındaki kadınlardan oluşan insanların bu yıl çok ciddi boyutlarda açlık tehlikesiyle karşılaşacaklarını belirtiyor. Diğer uzmanların da katıldığı bu tahmin, 60 milyon insanın aç kalacağı anlamına geliyor. Daha çok kadınlar ve çocuklar bu tehlikeyle karşı karşıya. Çünkü birçok Afrika topluluğunda şehir merkezlerinde veya maden ocaklarında çalışan erkekler yiyecek temin edebiliyorlar.

Birleşmiş Milletlerin Kenya'daki yetkilisi Robert Kitchen, Kenya'daki yiyecek sıkıntısının şimdiye kadar hiç olmayan boyutlara vardığını ve durumun daha da kötüye gittiğini söylüyor. Robert Kitchen bölgede 1,2 milyon ton tahıl eksiği bulunduğunu ve en çok mısıra gereksinme duyulduğunu belirtiyor.

Bugün dünyada silahlanmaya günde yaklaşık 1 milyar dolar harcanıyor. Ve süper devletler silah ticaretinden yine milyarlarca dolar kazanıyor. Silahlanma yerine insanlığın yüzyüze kaldığı sorunlara, özellikle de açlık sorununa çare aransa büyük zorluklar ve açlık tehlikesi ortadan kalkabilir.

Son 20 yılda Afrika'ya yapılan tahıl ihraçları 3 milyon tondan 8.5 milyon tona yükseldi. BM'ye göre yiyecek sıkıntısının sürmesi halinde Afrika'nın tahıl ithaline olan ihtiyacı 1990'da yüzde 50'den yüzde 100'e çıkacak.

Yabancı tarım uzmanları keskin kuraklığın Afrika'daki tahıl üretimi sorunlarını daha da arttırdığını belirtiyorlar. Diğer güçlükler ise hükümetin fiyat politikaları, plansızlık, araştırma ve inceleme konularındaki yetersizliğinden ortaya çıkıyor. Bunların yanı sıra hükümetin tarımı geliştirmeye önem vermek yerine göstermelik endüstriyel projeler üzerinde durması da sorunu artırıyor. Afrika'da açlık tehlikesinin en ciddi boyutlara ulaştığı ülkeler ise Uganda'nın kuzeyindeki Karamoja eyaleti, Tanzanya'nın bazı bölgeleri ve Ogaden'den bir milyon göçmenin sığındığı Somali'dir. Bir zamanlar gıda maddeleri ihraç eden Kenya, Zambiya ve Zimbabve de yiyecek sıkıntısı çeken ülkeler arasında bulunuyor.

1970'lerde kıtlık nedeniyle Haile Selasiye hükümetinin devrildiği Etyopya'nın güney merkez bölgelerinde ise yine kuraklık hüküm sürüyor. Etyopya yönetimi şu an 5 milyon insanın açlıkla yüzyüze bulunduğunu açıkladı. Sudan, Mozambik, Botswana ve Rwanda da aynı tehlike içinde bulunan ülkeler arasında. Bu ülkeleri ciddi boyutlarda etkileyen kuraklık sorunun sadece bir yönü. Nüfusu 16 milyona yaklaşan Kenya yılda yüzde 4'lük nüfus artışı kaydederek her yıl 600 bin kişiyi daha doyurmak zorunda kalıyor.

Kenya bir yıl önce 180 bin ton civarında mısır ihraç etti. Ancak hemen 6 ay sonra dünya pazarlarından daha yüksek fiyata ithal amacıyla mısır aramaya başladı.

Afrika'da milyonlarca insan açlık tehlikesiyle karşı karşıya. Etyopya, Uganda gibi ülkeler açlığın en çok sürdüğü yerler. Uganda'daki açlık çeken insanlar, uluslararası yardımı almak için sıra bekliyorlar.

Tarsus'ta...

(Baştarafı 3. Sayfada)

POLİS AZİZ AKPINAR İSİMLİ GENCİ SIRTINDAN VURARAK ÖLDÜRDÜ

Tarsus'un Kavaklı Mahallesinde MHP saldırılarının arttığı bir ortamda polis gece saat 02.00 sıralarında Aziz Akpınar isimli genci sırtından vurarak öldürdü. Halkın verdiği bilgiye göre ateş eden polisin kısa boylu, sarışın olduğu ve Cetvel Karakolundan olduğunu söylediler. Olay yerine gelen savcı ile başçavuş arasında yapılan konuşmalardan, merminin kovan ve çekirdeğinin karşılaştırıldığı ve birbirine uyduğu tespit edildi. Savcının sorusu üzerine başçavuş "Mermi uzun 9 mm.liktir. MKE yapısıdır. Sivil silahlarda kullanılmaz" dediği öğrenildi. Ayrıca savcının başçavuşun verdiği bilgilerin ardına "mış, miş" gibi kelimeler eklemesi, olayların saptırılacağı konusunda kuşku yarattı.

BELEDİYEYE AİT TANSA MAĞAZASINA MHP'LİLER 3 GÜNDÜR SALDIRIYOR

Dün yapılan ve 30-40 kişilik saldırgan grubun katıldığı olaydan sonra, saldırganların Kaymakamlığın yanındaki polis araştırma bölümüne kaçtıkları görüldü. Olaya polislerin müdahale etmemesi üzerine, yüzbaşının polislere "Neden yakalamıyorsunuz?" diyerek çıkıştığı görüldü. MHP'li saldırganlar önceki gün de Tansa'da çalışanlara sopa ve şişelerle saldırdılar. Saldırganlar olaydan sonra MHP'nin üs olarak kullandığı Makam Mahallesine doğru kaçtılar.

TİKP'NİN AÇIKLAMASI

TİKP Tarsus İlçe Örgütü olayla ilgili olarak basına yaptığı açıklamada "MHP'nin Tarsus'ta uyguladığı zorbalığa karşı aktif savunma çizgisi izlenmeli, faşistlerin oyunları boşa çıkartılmalıdır. Maceracı eylemlerin Türkeş'in can simidi olduğu bilinen gerçektir. Maceracı eylemlere karşı herkesi uyanıklığa çağırıyoruz. Öte yandan güvenlik kuvvetleri faşist zorbaları himayeden vazgeçmelidir. Vatandaş, 'Emniyette faşistler cirit atmaktadır' diyerek Emniyet kuvvetlerine karşı güvensizliğini açıkca belirtmektedir. Cetvel Karakolunda işkence yapıldığı ayyuka çıkmıştır. Faşist zorbalar himaye edilerek, işkence yapılarak ne anarşi önlenir, ne de istikrar sağlanır. CHP'yi, sendikaları, yurtseverleri, demokratları, mahalli basını faşist zorbalara karşı mücadele etmeye çağırıyoruz." denildi. Ayrıca bildiride polisin 17 yaşındaki Aziz Akpınar isimli genci arkadan kurşunlaması şiddetle protesto ediliyor.

Bölge Müdürünün...

(Baştarafı 3. Sayfada)

ti. Demirel hükümetiyle birlikte bu göreve atanan ve MHP yanlısı olarak bilinen Bölge Müdürü Reşit Ayhan, kadın işçi Semiha Çamurbüken'i tokatladı.

İşyerinde yetkili YSE-İş Sendikası Şube Başkanı Fikret Arık Bölge Müdürünün makamına çıkıp kadın işçinin neden tokatlandığını sorunca Müdür dışarıda hazır bekleyen muhafızlarına "Bitirin şunun işini" diye bağırdı. Müdürün muhafızları sendika şube başkanına küfürler savurarak hakaretlerde bulundular.

Bu arada müdür M.Reşit Ayhan sıkıyönetime telefon ederek "solcular resmi dairede olay çıkardılar" dedi. Bunun üzerine Bölge Müdürlüğüne gelen askerler ve polisler YSE-İş Sendikası Şube Başkanı ve yöneticilerini yakalayarak götürdüler ve gözaltına aldılar.

IMF...

(Baştarafı 3. Sayfada)

naklardan da yardım yapılması gereği üzerinde durulduğunu kaydetti. Sezgin IMF kaynaklarından ilk çekme hakkının bu hafta kullanılacağını da açıkladı.

Maliye Bakanlığına yakın kaynaklar, ilk çekme hakkı ile IMF'den 190 milyon dolar alınacağını belirtiyorlar.

Sezgin ayrıca Türkiye'nin Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı(OECD) çerçevesinde borçların ertelenmesiyle ilgili Paris'te önceki gün başlayan görüşmelerin de olumlu geliştiğini sözlerine ekledi.

Çukobirlik'te...

(Baştarafı 3. Sayfada)

metinin karşılığı olarak da 3 milyon 600 bin lira tazminatını aldı. Aradan bir hafta geçtikten sonra tekrar Çukobirlik'e sözleşmeli olarak alındı ve eski görevi olan Muhasebe Müdürlüğüne getirildi. İleride yönetim değişmesi hesaba katılarak sözleşmesine işverenin çıkış vermesi halinde ödemekle yükümlü olacağı milyonluk tazminat maddesi kondu.

Öte yandan Bölge Çalışma Müdürlüğü Çukobirlik'te yaptığı genel teftişten sonra çalışanlara işyeri kimlik kartı verilmediğini, işyerine toplusözleşme metninin asılmadığını, İzin Kurulunun oluşturulmadığını, işçilerin mayıs ayı maaşlarının ödenmediğini tespit etti ve bunu bir tutanakla Bölge Çalışma Müdürlüğüne bildirdi. Tutanakta bunların yerine getirilmediği için işvereni temsilen Genel Müdür Cemal Mumcu'nun Cumhuriyet Savcılığına verilmesini talep ettiler.

DİSK...

(Baştarafı 3. Sayfada)

nışlar içinde olmuşlardır.

"Kendi sendikalarında sendikal demokrasiyi ayaklar altına alanlar, yönetimde kalmalarını anatüzüklerinin anti-demokratik yapısı gereği sağlayabilenler, 'birlik' sözünü ağızlarından düşürmeden DİSK içinde anatüzük hükümlerini, organ kararlarını, DİSK ilkelerini hiçe sayarak birliği parçalamayı gözetmişlerdir.

"Sendika muhalefetini, sendikaları tahrip ederek iş göremez hale getirme olarak anlayanlar, bu tür muhalefetleri desteklemekten kaçınmayanlar, giderek DİSK üyesi sendikaların karşılarında sendikalar kurdurmuşlar ve bunları açıkça desteklemişlerdir. Böylece birlik sözünden ne anladıklarını göstermişlerdir."

GÜÇLENEN "SOSYALİST SİSTEM" VE "AFGANİSTAN'A YARDIM"

Çalışma raporunun "Dünyada Durum" bölümünde uzun uzun, yumuşama, SALT ve Helsinki Belgesinin propagandası yapıldıktan sonra, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, Macaristan, Bulgaristan, Doğu Almanya ve Küba gibi ülkeler "sosyalist sistem" şeklinde adlandırılarak bu ülkelerin propagandası yapılıyor ve sosyalist sistemin güçlendiğinden söz ediliyor.

Bağlantısızlar hareketinin son dönemde "sosyalist sisteme" yaklaştığını öne süren rapor, bunu olumlu bir gelişme olarak değerlendirirken, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgalini, "Afganistan yönetiminin çağrısı üzerine Sovyet askerlerinin Afganistan'a girmesi" olarak niteliyor.

Rapor ayrıca, "Vietnam Sosyalist Cumhuriyetinin sosyalizmi inşa etme yolunda zaferler kazandığını", "Kamboçya'da Pol Pot yönetiminin yenilmesinden sonra Çin Hindi'nde anti-emperyalist mücadelenin zaferinin yaygınlaştığını", "Küba'nın Angola ve Etyopya halkına yardım ettiğini" ileri sürerken, Küba ve Vietnam'dan göçeden halkı "yeni düzene ayak uyduramayanlar" şeklinde tanımlıyor.

Fabrikaya...

(Baştarafı 3. Sayfada)

çıkarmalar devam ediyor. Son olarak iş akti feshedilen 20 kişi ile beraber işten atılanların sayısı 50'ye ulaştı. Yerlerine ise Yozgat'tan getirilen komandoların alındığı ve Türkeş'in gelmesinin de bu işlemlerle ilgili olduğu belirtiliyor.

Teksif Sendikası yöneticileri şu ana kadar Sancaktül'deki gelişmeler hakkında hiç bir açıklama yapmadılar. İçeriye alınan komandoların ise "Biz buraya MİSK'i getireceğiz" şeklinde propaganda yaptıkları bildiriliyor.

Suriye...

(Baştarafı 3. Sayfada)

nın lideri Ahmet Cebril de yaptığı açıklamada, gerekirse Libya kuvvetlerine yardım amacıyla bölgeye gerilla timleri yollayacağını duyurdu.

FKÖ-AET İLİŞKİLERİ

Öte yandan Avrupa Ekonomik Topluluğunun (AET) Venedik doruğu sonrasında yayınlanan bildirinin yankıları sürerken, Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) adına yapılan açıklamada, belli koşullarla AET temsilcileri ile görüşmeye hazır olunduğu duyuruldu.

AET Kurulunun FKÖ'yü taraf olarak kabul etmesi halinde bu kurulla görüşmeye hazır olduklarını belirten FKÖ'nün İtalya Temsilcisi Nemer Hammad, "Avrupa ülkeleri Filistinlilerin yanı sıra Suriye ve Ürdün gibi Arap ülkeleri ile bağlantı kurarlarsa bu öneriyi reddederiz." dedi.

Bu arada Portekiz'in dün Suudi Arabistan'la diplomatik ilişki kurmasından sonra yapılan açıklamada, Portekiz'in de FKÖ'yü tanımaya hazır olduğu belirtildi.

Açıklamada, ayrıca FKÖ'nün, Filistin halkının yasal temsilcisi olduğu vurgulanarak, Filistinlilerin devlet kurma hakkı olduğuna da değinildi.

KRAL HÜSEYİN ABD'DEN AYRILDI

Ürdün Kralı Hüseyin Başkan Carter'la görüşmelerini tamamlayarak ABD'den ayrıldı.

Carter, görüşmelerin "Çok verimli" geçtiğini söylerken, Kral Hüseyin, ABD ile ilişkilerin gerekli olduğuna değinerek, Ortadoğu'da barışın ancak, Filistin toprakları üzerinde Filistinlilerin yasal haklarının tanınması ile kurulabileceğini vurguladı.

Öte yandan Suudi Arabistan Kralı Halid'le birlikte Almanya'yı ziyaret eden Suudi Arabistan Savunma Bakanı Prens İbn Abdülaziz ile Batı Almanya Savunma Bakanı Hans Apel bir görüşme yaptı. Bu görüşmede Batı Almanya, yeni Suudi birliklerinin kendi toprakları içinde eğitim yapmalarını önerdi.

Batı Almanya Savunma Bakanlığından yapılan açıklamada, Suudi Arabistan'a ülke sınırları içinde eğitim alanları sağlanabileceğinin belirtildiği ve Alman danışmanların da bu amaçla Suudi Arabistan'a gidebilecekleri duyuruldu.

Gaziantep...

(Baştarafı 1. sayfada)

ilgili soruşturma açmıştı. Aynı müdür, "Yazıyorsunuz da yazıyorsunuz, buraya getirdiklerimizin sırtını mı sıvazlayacağız" şeklinde konuşmuştu.

Bu arada Soruşturma Bürosuna götürülen bazı şahısların görgülerine dayanarak muhabirimiz Bilal Güneş'e işkence yapıldığı ve zorla suç kabul ettirilmek istendiği öğrenildi. Bilal Güneş'in işkence sonucu aldığı yaraların iyileşmesi için Soruşturma Bürosunda bekletildiği de söyleniyor.

İşkencelerin açığa çıkmasına rağmen Soruşturma Bürosuna götürülen yurttaşların hâlâ gözleri bağlanıyor. İşkencecilerin ise tanınmamak için birbirlerini yüzbaşım", "teğmenim" diye çağırdıkları öğrenildi. Geceyarısı evleri basılarak Soruşturma Bürosuna götürülen yurttaşlara elektrik şoku, falaka ve psikolojik yöntemlerle işkencelerin yapıldığı da bildirildi.

Öte yandan geçen cumartesi günü görev yaptığı sırada kanunsuz şekilde yakalanarak gözaltına alınan muhabirimizin durumundan endişe ediliyor.

Gaziantep'te geçen cumartesi günü, Hoşgör ve Yukarıbayır semtlerinde bir korsan gösteri sırasında çıkan olayları izlerken polisler tarafından götürülen muhabirimiz Bilal Güneş günlerdir gözaltında tutuluyor. Arkadaşımızın, olay sırasında dövülerek, polis arabasına konduğu ve o sırada bir görevlinin polislere, "Bırakalım. Kaçarken vurduk deriz" şeklinde konuştuğu belirtildi. Muhabirimizin gözaltına alındığından beri yapılan görüşmelerden bir sonuç alınamadı.

"Irak...

(Baştarafı 1. sayfada)

yen güçlerin varlığını kabul etmek gerekir. Bu çevrelerin rolleri, olayın gerçek dışı yansıtılmasında da ortaya çıkmıştır" dedi.

Büyükelçi, Irak topraklarına hiç kimsenin girmesine ve eylem yapmasına izin verilmeyeceğini, Türkiye ile Irak arasındaki dostluk ve kardeşlik ilişkilerinin devam etmesine çalışacaklarını söyledi.

Türk halkına karşı iyi niyet beslediklerini, Türk topraklarından hiç bir istekleri olmadığını da belirten Irak Büyükelçisi, olaylarla ilgili olarak da, "Irak hava kuvvetleri devriyesine Türk-Irak sınır çizgisinin 2-4 kilometre içerisinde yasak bölge ilan edilen Beytar Köyünde tedhişçilerin bulunduğu haberinin iletildiğini, olay yerine giden devriyelerin ateş ile karşılaştıklarını" ileri sürdü.

Hassan, "Çatışma sonucu silahlara el konduğunu, Türk tarafının 2 Haziranı 3 Hazirana bağlayan gece, iki ülke arasındaki anlaşmaya aykırı olarak Irak tarafının onayı alınmaksızın ölenlerin cesetlerini olay yerinden aldığını" söyleyerek, "Irak ve Türk tarafları arasında yapılan görüşmelerde Türk tarafı cesetleri Irak tarafından aldığını kabul etmiştir. Türk tarafı ile yapılan ikinci görüşmede Türkiye cesetlerin kendi sınırına taşınmasının kurallara ters düştüğünü kabul etmiş ve bunlar tutanağa geçirilmistir" dedi.

Büyükelçi Hassan, olayın incelenmesi için, ortak bir komisyon kurulmasına karar verildiğini de söyledi.

İSO toplantısında sanayiciler, faiz hadlerini serbest bırakan kararnameyi tartıştılar "Faizleri serbest bırakan karar, küçük ve orta sanayiciyi bankaların insafına bıraktı"

İSTANBUL(AA)

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Meclisinin aylık olağan toplantısında konuşan sanayici Murtaza Çeliker banka faizlerini serbest bırakan kararnamenin küçük ve orta sanayiciyi bankaların insafına bırakacağını ve böylece şirketleşmenin önleneceğini söyledi.

Çeliker, serbest piyasa kurallarının bulunmadığı Türkiye'de bu kararnamenin ticari disiplinsizlik yaratacağını ve tekelciliği körükleyeceğini sözlerine ekledi.

Daha sonra söz alan Otomotiv Sanayi Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Binbir kararnamenin yaratacağı sonuçları endişe ile beklediklerini söyleyerek "Devalüasyon öncesi alınması gereken bu karar küçük sanayicinin zararına olabilir. Küçük sanayici üretim yapmazsa otomotiv sanayisi durur." dedi.

Toplantıda söz alan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Çavuşoğlu ise, Türkiye'de bankerlerin, banka piyasasını değiştirecek güçte olmadığını, hükümetin aldığı kararın bankaları bankerlere karşı korumaktan çok, hesap sahiplerini korumayı amaçladığını, piyasada para arz ve talebini dengelemek bakımından olumlu etkisinin görüleceğini öne sürdü.

İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nuh Kuşçulu ise, banka kredilerinin büyük çoğunluğunun ihracata kayacağını, bunun dışında önemli bir değişiklik beklenmediğini söyledi.

MHP lanetlendi...

(Baştarafı 1. sayfada)

ren saat 10.30'da çalınan cenaze marşı ile başladı. Halk "Katil iktidar", "Katil Türkeş", "MİT, Kontrgerilla, ÜYD Kapatılsın". "Faşistlerden Hesap Sorulacak" "Faşizme Karşı Direnelim", "Zekiler Ölmez" sloganlarını attılar ve marşlar söylediler. Cenaze töreni dolayısıyla Ankara'da çok sıkı güvenlik önlemleri alındı.

ECEVİT'İN KONUŞMASI

CHP Genel Merkezi önündeki törende bir konuşma yapan CHP Genel Başkanı Ecevit, Nevşehir'de önceki gün cenaze törenine yapılan saldırıyı anlatarak şöyle dedi; "Zeki Tekiner ve Yavuz Yükselbaba'nın acısının üzerine dün, Türkiyemizin içine düşürüldüğü durumu bir kez daha canevimizde duymanın acısı da eklendi. Kendi milletinin bir bölümüne düşmanlık ilan edenler milliyetçi olamaz. Kendi dindaşlarının cenazesine ateş edenler dindar olamaz. Ulusumuzu cephelere bölenlerden, yurttaşımızı yurttaşımıza, dindaşımızı dindaşımıza düşman edenlerden bu yurdu kurtarıncaya kadar, göğsümüz kurşunlara açık, insanlık yolunda yürüyeceğiz."

Zeki Tekiner için yapılan saygı duruşundan sonra cenaze TBMM'ye kadar yürünerek götürüldü. Yürüyüş sırasında da Meclis önüne kadar sloganlara devam edildi.

Meclis önünde yapılan törenden sonra, kalabalık, belediye otobüslerine binerek dağıldı. Zeki Tekiner'in cenazesi Cebeci Asri Mezarlığında toprağa verildi.

İGD'NİN SLOGANLARI

Tören sırasında İGD'liler sık sık kendi sloganlarını atarak huzursuzluk ve kargaşa yaratmaya çalıştılar. İGD'li grup "İGD savaş alanlarında" diye bağırıyordu. Meclis önüne gelindiğinde ise İGD ve Genel-İş Sendikası pankartlarını açtılar. Bu sırada İGD'liler "Yolumuz TKP'nin yoludur" diye bağırdılar.

TİKP'NİN AÇIKLAMASI

Türkiye İşçi Köylü Partisi (TİKP) Başkanlık Kurulu, Zeki Tekiner'in öldürülmesi ve Nevşehir'de cenaze törenine yapılan saldırı ile ilgili bir açıklama yaptı. Açıklamada şöyle denildi:

"CHP Nevşehir İl Başkanı Zeki Tekiner'in MHP'li caniler tarafından katledilmesini ve cenaze töreninde yapılan saldırıyı nefretle protesto ederiz. Faşist cinayet şebekeleri yurtseverleri katlettikten sonra, cenazelerine de saldırma cesaretini gösterebilmektedirler. MHP'li caniler bu cesareti hükümetin tutumundan almaktadırlar. MHP terörüne dayanarak istikrar sağlamaya kalkışan hükümet, ülkenin kana bulanmasının ağır sorumluluğu altındadır. Hükümetin, halkın bölünmesine ve ülkenin zayıf düşürülmesine hizmet eden tutumu en fazla dış düşmanın işine yaramaktadır.

"Artık canilerin kollanması politikasına son verilmelidir"

Öte yandan TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek cenaze törenine katılarak, CHP yöneticilerine geçmiş olsun dileklerini iletti ve başsağlığı diledi. Perinçek, saldırıya uğrayan CHP'li parlamenterlere ve CHP Gençlik Kolları Genel Merkezine de birer telgraf göndererek geçmiş olsun dedi.

Milli Selamet Partisi Genel Başkanı Erbakan da Ecevit'e bir mesaj göndererek başsağlığı dileğinde bulundu ve geçmiş olsun dedi.

Tek Ges-İş Genel Başkanı Sayın: "DSİ Ankara Bölge Müdürlüğü faşist işgal altında"

ANKARA (AA)

TEK Ges-İş Sendikası Genel Başkanı Selahattin Sayın dün bir açıklama yaparak "DSİ Bölge Müdürlüğünde kanunsuzluk kol gezmekte, işyeri faşistlere işgal etirilmekte, AP yanlılarına bile yaşam hakkı tanınmamaktadır" dedi. Sayın, Bölge Müdürünün yasalara ve Yargıtay kararlarına aykırı olarak, dayanışma aidatı ödeyen işçilerin sözleşmeden doğan haklarını vermediklerini de belirterek, şunları söyledi:

"Tüm bu uygulama ve baskılar nedeniyle işyeri barut fıçısı haline getirilmiştir. Üyelerimizin soğukkanlı ve kararlı tavrı nedeniyle bugüne kadar olaylar çıkması önlenebilmiştir. Bu konuda ivedi önlem alınması gerekir."

İzmir...

(Baştarafı 1. sayfada)

Üniversite Seçme Sınavları öncesinde moral eğlencesi düzenleyen öğrencilerin üzerine ateş açtıkları saptanan Asteğmen Necip Pınar, Ulaştırma Birliğinden Çavuş Hasan Dimici, Çavuş Özkan Işılgan, Çavuş Kulkani Abdeloğlu, Çavuş İsmail Topuz, Çavuş Mehmet Demir ve Çavuş Kaya Albay Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi tarafından "adam öldürmek" suçundan tutuklandılar.

Duruşmaya 23 subay, assubay, erbaş ve er sanık olarak çıkarıldı. Tutuklanan 7 kişinin dışında kalanlar serbest bırakıldı. Tutuklanan 7 kişi Askeri Cezaevine gönderildi.

Gensoru...

(Baştarafı 1. sayfada)

sağlanamadı. TBMM toplantısını açan Başkanvekili Memduh Ekşi daha önce yapılan yoklamada salonda bulunduğu saptanan 269 üyenin 209'unun milletvekili olduğunu belirterek, bu sayının artmasına imkan görünmediğinden gensorunun gündeme alınmasını görüşmek üzere Meclisin ayın 24'ünde toplanacağını açıklayarak birleşimi kapattı.

TBMM toplantısından önce bir bildiri yayınlayan AP Ortak Grubu 17 Haziranda yoklamada usulsüzlük yapıldığını ileri sürerek TBMM ve Millet Meclisinin dünkü toplantılarına katılmayacağını açıklamıştı.

Birleşimin kapanmasından sonra MSP Genel Başkanı Erbakan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'i ziyaret ederek Demirel'le görüşmesi hakkında bilgi verdi.

ERBAKAN'IN SÖZLERİ

Başbakan Süleyman Demirel ile dün iki saat 20 dakikalık bir görüşme yapan MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, "Biz AP azınlık hükümetine arabayı devirmemesi için destek vermiştik. Bugün görüyoruz ki araba devriliyor. Arabanın devrilmesini son anda önleyebilmek için kendisine 16 şart ileri sürdük. Ya bu şartlarımızı kabul eder, arabayı devirmez, ya da şartlarımızı kabul etmezse bu gidişle araba devrilir" dedi.

Erbakan, Demirel'in bu 16 şart için kendisinden pazartesiye kadar süre istediğini de belirterek, "O gün yeniden görüşeceğiz. Sayın Başbakan şartlarımızı kabul edip etmediklerini bize bildirecekler" şeklinde konuştu.

Erbakan bir gazetecinin sorusu üzerine "Eğer şartlarımızı kabul etmezlerse desteğimiz otomatikman çekilecek çünkü biz hükümeti desteklemekten ötürü manevi mesuliyet altındayız. AP azınlık hükümeti milletin oylarıyla değil, bizim oylarımızla iktidardadır" dedi.

Erbakan, Başbakan Demirel'in 1980 Haziran Türkiye'sinin Kasım 1979 Türkiye'sinden daha kötü durumda olduğunu kabul etmesi gerektiğini söyleyerek, "Eğer, bunu görmezse, bu teşhisi yapamazsa, tedaviyi hiç bir şekilde yapamaz" diye konuştu.

DEMİREL'İN AÇIKLAMASI

MSP Genel Başkanının odasında saat 10.30'da başlayıp, 12.50'de sona eren görüşmeden sonra ilk açıklamayı Erbakan yaptı. Bundan sonra, kendi odasında bir açıklama yapan Demirel, "Bunalım yaratmaya kalkanların sorumluluğu çok ağır olur. Şu anda memleket zaten bir Cumhurbaşkanı bunalımı ile karşı karşıyadır. Bunun üzerine bir hükümet bunalımı yaratmaya kimsenin hakkı yoktur" dedi.

Demirel daha sonra şöyle devam etti: "Ancak herkes desteğini çekip çekmemekte serbesttir. Ayrıca destek verenlerin hükümeti denetlemesi de tabiidir. Ne var ki, Türkiye uzun süre güvensizlik oyu almış bir hükümetle idare edilemez. Türkiye çok hassas dengeler üzerindedir. Böylesine bir hükümet bunalımının her şeyi tamiri imkansız bir hale getireceğinden korkarım."

Demirel bir soruya karşılık olarak da gensoru meselesinin bu görüşmede ele alınmadığını söyledi

BATTAL'IN AÇIKLAMASI

MSP Millet Meclisi Grup Sözcüsü ve Konya Milletvekili Şener Battal, "Bu hükümet gidecektir" diye bir demeç vermediğini açıkladı.

Battal, bir gazetede çıkan haber konusunda, AA muhabirine şunları söyledi;

"Ben, gensoru ile ilgili veya hükümetin gidip gitmemesi ile ilgili bir beyanat vermedim. Çünkü bu yetkilerin partimizin Genel İdare Kurulu ve grubumuzun kararına bağlı olduğunu bilirim.

Bu husustaki sorulara verdiğim cevapta, sadece bu kararın Genel İdare Kurulu ve grubumuza ait olduğu şeklindedir."

ERBAKAN, KARAKAŞ VE ECEVİT'İ ZİYARET ETTİ

MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş ile CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'i ziyaret etti. Erbakan'ın Nevşehir olaylarıyla ilgili olarak Karakaş ve Ecevit'e başsağlığı ve geçmiş olsun dileklerini ilettiği bildirildi.

KAYIP — ODTÜ kimliğimi kaybettim. Hükümsüzdür.

Turan ÖZTÜRK

Hürriyet: «Öff...Nevşehir'de yine tatsız olaylar»

(Baştarafı 3. Sayfada)

Hürriyet imzalı ve *"Kim, niçin, neden?"* başlıklı yorumda şöyle deniliyor: *"Bir politikacı haince bir şekilde öldürülüyor, bir başka politikacı törenler tertipliyor, bir diğer politikacı cenazedeki topluluğa kurşun sıkılmasına, taş atılmasına olanak sağlıyor"*

Gazetenin birinci sayfasında CHP Senatörü İmadettin Elmas'ı olaylar sırasında elinde tabanca ile gösderen fotoğraf ise *"Silahlı senatör"* başlıklı bir resim altı ile tanıtılıyor.

Hergün ve Taha Akyol'un 'cinleri':

Nevşehir olaylarını tek sütun üzerinden küçük bir haber olarak veren Hergün, olayların gelişmesi ile ilgili hiç bilgi vermezken, Ecevit'in Genelkurmay Başkanı Evren'le yaptığı telefon görüşmesi üzerinde uzun uzun duruyor. Ecevit-Evren görüşmesini bir manevra olarak niteleyen Hergün gazetesi şöyle yazıyor: *"Ecevit, Türk Silahlı Kuvvetleri üzerinde etkin olmak, askerleri politikaya çekmek ve Türk Silahlı Kuvvetlerini başarısız göstermek maksadı ile bu yola başvurmuştur."*

Aynı gazetenin köşe yazarı Taha Akyol ise CHP tarafından verilen gensoruyu Parti içi bir operasyon olarak niteliyor. Akyol şöyle diyor:

"Ecevit parti içi hesaplar uğruna bir gensoru operasyonuna girişirken, Türkiye'deki bugünkü kuvvet dengesini, bu dengenin değişebilir ve ancak uzun vadede değişebilir özelliklerini hesaba katmamıştır. Ecevit kovmaya çalıştığı 'cinleri' bile çağırmış olabilir; eğer Türkiye'nin önünde bir hükümet bunalımı varsa ve buna Ecevit'in gensorusu sebep olacaksa, o çok korktuğu 'cinler' ancak onun açtığı bu kapıdan girebileceklerdir!"

MHP'liler...

(Baştarafı 1. sayfada)

Bekir Doğan, Kambur Hasan ve Necati isimli MHP'lilerin çektiği bir grup komando saldırı sırasında Zülfikar Ulusoy adlı bir genci karnından, 6 yaşındaki Meryem Kutluyar'ı sırtından, 11 yaşındaki Turgut Altıntop'u koltuk altından yaraladılar. Her üç yaralının da durmunun ağır olduğu bildirildi.

Saldırıdan sonra olay yerine gelen polis ekibi saldırıya uğrayanlardan Kudret Coşkun, Ali Vural, Erdal ve Haydar adlı gençleri alıp götürdü.

MHP'li saldırganların Bahçelerüstü Mahallesinin eski Muhtarı Cemal Sarıkaya'nın evinde gizlendikleri ve saldırıların burada planlandığı bildirildi.

DURSUNOĞLU DAVASINDA SANIKLARDAN İKİSİ TAHLİYE EDİLDİ

Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu Askeri Mahkemesinde, AP Kars Senatör Adayı Salim Dursunoğlu'nun öldürülmesi ile ilgili davada olayın sanığı olarak tutuklanan beş kişiden ikisi tahliye edildi. Duruşmada sanıkların avukatı Cahit Solakoğlu'nun müvekkillerinin tahliye edilmesini istemesinden sonra sanıklardan Ahmet Akdemir ile Necati Kılıç tahliye edildi.

ADANA'DA BİR CESET BULUNDU

Adana'da Kemal Doğaner adlı bir genç tabancayla öldürülmüş olarak bulundu. Olayın soruşturmasına başlandı.

VARTO'DA

16 Haziran günü Taşçı köyüne gitmekte olan Mustafa Akgül ve Kamer Erarslan'a pusu kurularak saldırılmak istendi. Yüzleri maskeli olan 7 kişi bu pusuda başarılı olamadı.

17 Haziranda Şehmuz Kara adlı devrimci öğretmen, Varto'dan evine giderken, maskeli 5 kişinin saldırısına uğradı, yüzleri maskeli 5 kişi öğretmeni dövdüler. Saldırganları Halkın Kurtuluşu grubundan olduğu belirtiliyor.

AYDIN'DA BİR ÖĞRETMEN ÖLDÜRÜLDÜ

Aydın'da Çetin Yılmaz adlı bir öğretmen elleri arkasına bağlandıktan sonra öldürülmüş olarak bulundu. Yetkililer, Dalama bucağı ilkokulu öğretmenlerinden Çetin Yılmaz'ın elleri arkasına bağlandıktan sonra beynine bir kurşun sıkılarak öldürüldüğünün saptandığını söylediler.

ÜGD LOKALİNDE TABANCALARLA YAKALANAN KOMANDO ÖZDOLAP 4 YIL HAPSE MAHKUM OLDU

İstanbul Sıkıyönetim 1 numaralı Askeri Mahkemesi, Aksaray ÜGD lokalinde bulunan iki tabanca ile ilgili olarak komando Sırrı Özdolap'ı 4 yıl hapis ve 2 bin lira ağır para cezasına çarptırdı.

Aksaray'daki ÜGD lokalinde 10 Şubat 1979 günü yapılan aramada iki tabanca ele geçirilmiş, bu arada dernekte bulunan iki komando da yakalanarak haklarında dava açılmıştı.

ANKARA MERKEZ CEZAEVİNDE OLAYLAR

Ankara Merkez Cezaevinde dün iki grup arasında çıkan çatışmada iki kişi kesici aletlerle yaralandı. Ayrıca 16 kişi de sopalarla çeşitli yerlerinden yaralandı. Olaylar fazla büyümeden bastırıldı.

SİVEREK BELEDİYE BAŞKANINI EVLATLIĞI ÖLDÜRMÜŞ

Önceki gün evinde uğradığı bir saldırı sonucu hayatını kaybeden Siverek'in CHP'li Belediye Başkanı Suat Karataşlı'yı 16 yaşındaki evlatlığı Sinan Boyan'ın öldürdüğü belirlendi.

Sinan Boyan'ın Apocu olduğu öne sürüldü ve aranmasına başlandığı bildirildi.

İSTANBUL'DA BİR BAKKAL ÖLDÜRÜLDÜ

Fatih Fındıkzade'de Mehmet Gençfidan adında bir bakkal dün uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü. Sağ görüşlü olduğu bildirilen bakkalı öldürenlerin bir otomobille kaçtıkları bildirildi.

ANTALYA'DA BİR BANKA ŞUBESİ SOYULDU

Antalya'nın Şarampol Caddesinde bulunan bir banka şubesi dün silahlı beş kişi tarafından soyuldu. Olay yerine gelen güvenlik kuvvetleriyle de çatışan soyguncular bir komiser ile bir yurttaşı yaralayarak kaçtılar.

MHP'liler tarafından tehdit edilen TİKP Bakırköy İlçe Başkanı, ruhsatsız silah taşımaktan tutuklandı

İSTANBUL (ÖZEL)

AYLARDIR MHP'liler tarafından can güvenliği tehdit edilen ve silah taşıma ruhsatı verilmesi için yetkililere birçok defa başvuruda bulunan Türkiye İşçi Köylü Partisi Bakırköy İlçe Başkanı Ali Dölek, ruhsatsız silah taşıdığı gerekçesiyle tutuklandı.

Komandolar tarafından sürekli takip ve tehdit edilen TİKP Bakırköy İlçe Başkanı Ali Dölek 15.5.1980 tarihinde Bakırköy Kaymakamlığına başvurarak can güvenliğinin korunmasını ve silah taşıma ruhsatı verilmesini istemişti. Ali Dölek daha önce de 27.4.1980 tarihinde Kaymakamlığa, Valiliğe, Sıkıyönetim Komutanlığına ve İçişleri Bakanlığına başvuruda bulunarak şahsının korunmasını talep etmiş, 1.10.1979 tarihinde ise Bakırköy Kaymakamlığına parti binasının korunması için dilekçe vermişti.

TİKP Bakırköy İlçe Başkanının bütün bu başvurularına yetkililer, dilekçelerin işleme konulduğu yolunda yanıtlar vermişler, ancak bugüne kadar hiç bir önlem alınmamıştı.

10 Haziran günü bir basın bildirisi nedeniyle gözaltına alınan Ali Dölek, Emniyette bir hafta süreyle işkence gördükten sonra, 17 Haziran günü çıkartıldığı mahkeme tarafından, ruhsatsız silah taşımak gerekçesiyle tutuklandı. 14 Haziran günü gözaltına alınan TİKP Bakırköy İlçe Yöneticilerinden Kemal Sezer ise aynı mahkeme tarafından serbest bırakıldı. Kemal Sezer, Emniyette kaldığı süre içinde kendisine dayak atıldığını ve hakarette bulunulduğunu açıkladı.

Ankara Şoförler Derneği de zam istiyor: "10 lira olan yerler 15, 15 lira olan yerler 25 lira olsun"

- Belediye son zamların şoförlere ne oranla yansıdığını hesapladıktan sonra görüşünü açıklayacak.

ANKARA(ÖZEL)

ANKARA Şoförler Derneği benzine yapılan son zamdan sonra taksi ve dolmuş tarifelerine zam isterken, Belediye son zamların şoförlere ne ölçüde yansıdığını hesapladıktan sonra görüşünü açıklayacak.

Ankara Şoförler Derneğinin istediği zamlı tarife şöyle: Halen 10 lira olan dolmuş ücreti 15, 15 lira olan dolmuş ücreti 25 lira. Şoförler taksi için kalkış 100 lira, her kilometrede de 30 lira eklenmesini istiyorlar.

Ankara Belediyesi yetkilileri ise şoförlerin zam talepleri konusundaki görüşlerini açıklamıyorlar. Belediye İktisat Müdürlüğünde de son zamların şoförlere ne ölçüde yansıdığının hesabı yapılıyor. Belediye, görüşünü sonra açıklacak.

Gazi Eğitim Enstitüsünde 10 öğretmen görevden alınıyor

- Komandolar duvarlara "öğretmen ve memurlardan hesap soracağız" yazmış.

ANKARA (ÖZEL)

GAZİ Eğitim Enstitüsünün çeşitli bölümlerinde görev yapan 10 müdür yardımcısı ve öğretmen görevinden alınıyor. Yeniden okuma hakkı verilen ve sayıları 2 binin üzerinde olan komandoların öğretmen ve polislere saldırdıkları bildirildi.

Komandolar okula kayıt yaptırırken duvarlara "İlk hesap soracağımız öğretmen ve memurlar" yazmışlardı. Bunların okula başlamalarının hemen arkasından 10 müdür yardımcısı ve öğretmenin görevlerinden alınmak istenmesi dikkati çekti.

Bugünlerde görevlerinden alınmaları beklenen öğretmenlerin isimleri şunlar: Şükrü Akarsu (Almanca Bölümü Müdür Yardımcısı), Nejat Cengiztekin (Almanca Bölümü Müdür Yardımcısı), Sevda Helvacı (Sosyal Bilgiler Bölümü Başkanı), Eftal Kurtuluş (Resim Bölümü Müdür Yardımcısı), öğretmenler, Müzeyyen Gönülbaki, Zuhal Karadeniz, Süleyman Öcal, Abdullah Aydın, ve Süleyman Şahin.

Komandoların pazartesinden bu yana olay çıkarmaya çalıştıkları, öğretmenlere saldırdıkları ve küfrettikleri bildirildi. Komandolar önceki gün ve dün de kendilerini derse sokmaya çalışan iki polisi dövdüler.

Öte yandan, 90 adet polisin 35'e, jandarmaların sayısının da yarıya indirildiği öğrenildi.

Bağdat'ta güvenlik kuvvetleri, İngiltere Büyükelçiliğini basan 3 kişiyi öldürdü

- Suriye Barolar Birliği, Şam Baro Başkanını "Müslüman Kardeşler Örgütü"nün öldürdüğünü öne sürdü.

LEFKOŞE (AA)

BAĞDAT'taki İngiliz Büyükelçiliğini basarak kısa bir süre için işgal eden 3 silahlı kişinin Irak güvenlik kvvetleri tarafından öldürüldüğü bildirildi. Irak Haber Ajansı İNA'nın bildirdiğine göre, silahlı 3 kişi binanın içine iki el bombası attıktan sonra çevreye otomatik silahlarla ateş ettiler.

İngiliz Büyükelçisinden gerekli izni alan Irak güvenlik kuvvetlerinin, saldırganların binaya girmesinden kısa bir süre sonra elçiliğe girdikleri ve 3 saldırganı da öldürdükleri haber verildi. INA, Büyükelçilik personeli ve güvenlik kuvvetleri arasında ölen ya da yaralanan bulunmadığını bildirdi.

ŞAM BAROSU BAŞKANI ÖLDÜRÜLDÜ

Öte yandan, Suriye Barolar Birliği dün bir açıklama yaparak, Şam Baro Başkanının önceki gün öldürülmesinden Müslüman Kardeşler Örgütünün sorumlu olduğunu söyledi. Baronun bildirisinde cinayet hakkında ayrıntılı bilgi verilmeyerek, Baro Başkanı Nezih El-Cemali'nin cenazesinin gömülmek üzere Humus kentine gönderildiğini belirtti.

Kayseri'de...

(Baştarafı 1. sayfada)

gerekçe göstermediler.

Süheyla Altan'ın babası Albay Faruk Altan görevli olarak Kayseri dışında bulunduğu için annesi durumu Tugay Komutanına iletti. Yapılan soruşturmada işkenceci polisler tespit edildi ve genç kızın ailesi polislerden davacı oldu.

KAYIP — ODTÜ'den aldığım kimliğimi kaybettim. Hükümsüzdür.

Halis MARSAN

inceleme
ŞEYH BEDREDDİN (8)

İSMET ZEKİ EYUBOĞLU

Bedreddin'in toplum düzeninin belirgin çizgileri

«Kişi kendi emeği ile geçinmelidir. Tanrı erlerine, olgun kimselere uygun gelen budur»

İmdi buraya değin verilen örneklerin, yapılan açıklamaların ışığı altında, Şeyh Bedreddin ile, izinden yürüyenlerin, şu Simavilik denen kuru'·şun anladığı toplum düzenini, belirgin çizgileriyle özetleyelim:

1— Şeyh Bedreddin'in, toplum düzenini kesin çizgileriyle niteleyen, tanımlayan bilgece bir görüşü yoktur. Onun, bu alandaki düşünceleri Varidat'ta toplanan konuşmalarından yorumlama yoluyla çıkarılabilir. O durumda da Kuran'a dayalı, ancak içinde yaşadığımız evrenin koşullarına uygun bir toplum düzeni ortaya çıkar. Yaratılmış bütün varlıklar konusunda tek egemen Tanrıdır, yeryüzünde bulunan bütün nesnelerin (tarla, bağ, bahçe, maden, sular, insanların yararlanabileceği bütün varlıklar) gerçek ıssı (sahibi) Tanrıdır. Bütün insanlar, bu varlıklardan yararlanabilirler.

2— Osmanlı kaynaklarının, Bizans tarihçisi Dukas'ın bildirdiklerine göre Börklüce Mustafa, bir yandan kendi adına, bir yandan da Şeyh Bedreddin adına konuşmakta, bütün malların (biz üretim alanları diyelim) ortaklaşa kullanılması, iyelik yetkisinin kaldırılmasını istemektedir.

3— Yalnız Osmanlı kaynaklarına göre Şeyh Bedreddin adına kurulmuş olan Simavilik (tarikatı) bütün malların, insana yararlı nesnelerin yanında, kadınların da ortaklaşa yararlanılması görüşünü savunmaktadır. Bundan dolayı özel iyelik (özel mülkiyet), aile gereksizdir, doğal bir kurum değildir. Bu konuda biraz yoruma kaçarsak şunları da söyleyebiliriz: İyelik, aile, yönetici kuruluşların güce, baskıya dayanarak oluşturdukları birer kurumdur, kendi aralarında bütün aktöre (ahlak) kurallarına aykırı davranışlar suç sayılmaz, egemenlikleri altında bulunanlar onlar gibi davranmak isterse din bakımından ağır suç sayılır.

4— İnsanların, yeryüzü varlıklarından (nimetlerden) eşit olanaklar içinde yararlanmaları dine, dinin öngördüğü yaşama kurallarına, Tanrı yasasına aykırı değildir. Aykırılık, bu din yasalarını, kutsal kitapların bildiklerini yanlış yorumlamada, kavramların özüne değil de yüzüne bakarak anlam çıkarmaktadır.

5— Tanrı bütün insanlarda görünür, bundan dolayı insanın insana kulluğu Varlık Birliği ilkelerine aykırıdır. Bilgisiz, çıkarcı kimseler din yargılarını, Tanrı buyruklarını aykırı anlamlarda benimseyip uygulamaya kalkışmışlardır.

6— Ahiret, cennet, cehennem, ölümden sonra dirilme, yargı günü bg yoktur, ne varsa bu evrendedir. Mutlu yaşayan cennette, sıkıntı, üzüntü çeken cehennemde sayılır. Bundan dolayı, önemli olan, ahireti değil yeryüzü yaşamını, toplumu düzenlemek, kötulukleri yaratan nedenleri büsbütün ortadan kaldırmaktır. Bu da gerçek olan bu evreni, onunla bir olan Tanrı özünü bilmekle, kavramakla sağlanabilir.

●Mülkiyet, aile yönetici kuruluşların güce, baskıya dayanarak oluşturdukları birer kurumdur. Kendi aralarında bütün ahlak kurallarına aykırı davranışlar suç sayılmaz. Egemenlikleri altında bulunanlar onlar gibi davranmak isterlerse din bakımından ağır bir suç sayılır

●Bedreddin yine sorar: "Tanrı bütün insanlarda görülmez mi?" Ve yine sorar: "O zaman insanın insana kulluğu Varlığın Birliği ilkelerine aykırı değil midir?" Ve cevap verir: "Bilgisiz, çıkarcı kimseler din yargılarını Tanrı buyruklarını aykırı anlamlarda benimseyip uygulamaya kalkışmışlardır"..

7— Bütün dinler özdeştir, ayrılık görünüştedir, bir Hıristiyanın taptığı Tanrı ile Müslümanınki arasında, varlık, yücelik bakımından ayrılık, aykırılık yoktur (Dukas'ın bildirdiğine göre). Bu nedenle bütün insanların birlik olmaları, barış içinde yaşamaları, yeryüzü varlıklarından eşit ölçülere göre yararlanmaları gerekir. Tanrı yalnız Müslümanların ya da Hıristiyanların değil, bütün insanların Tanrısıdır.

8— Evren önsüz-sonsuzdur, bundan dolayı gerçek olan da madde'dir. Madde ile Tanrı, öz bakımından birdir, ayrılık bir görüşe aldanma olayıdır. (Şeyh Bedreddin'in bu görüşünden kalkarak, yeryüzü yaşamı gerçek olduğuna göre, mutluluğu aramanın yeri evrendir, bundan dolayı evrenle ilgili bir toplum düzeni kurma gereği vardır, biçiminde bir yorum yapabiliriz. Bu yorum da onun ortaya attığı, görüşleri açıklama çabasından öteye geçemez.

9— İnsan bir evren varlığıdır, dinlerin ileri sürdükleri nitelikte bir geleceği yoktur. Gerçek toplum, yeryüzünde yaşayan insanlardan oluşan toplumdur, tanrısal ülkede kurulacağı söylenen toplum değil. İnsan ancak yeryüzü toplumunda mutlu olabileceğine göre başka bir toplumun üyesi olmaya çalışmalı, yeryüzü toplumunu düzenlemenin yollarını aramalı.

10— Birer olgun insan olan peygamberler de bu yeryüzü toplumunu, yeryüzü yaşamını düzene koymaya çalışmışlardır. Onların düşünceleri, sözleri bilgisiz yorumcular yüzünden yanlış anlaşılmış, gereğince uygulanamamıştır.

11— Yeryüzü yaşamını düzenlemek, Tanrı gerçeğini anlamak, doğruyu bilmek, insanı tanımak bilgin kişilerin, bilgelerin işidir. Bilgisiz, görgüsüz kimseler bu konuları anlayamazlar. İnsanları şaşırtan, gerçekten uzaklaştıran, mutsuzluğa götüren bu bilgisiz kimselerdir. Gerçek bilgi de içe kapanışla, sezişle edinilir. Öyleyse bilgin, tutkusuz, öğrenmeyi seven, insanla Tanrı arasındaki özdeşliği kendi gönlünde bulan, bütün mal, mülk kaygılarından sıyrılan olgun kişidir. Yeryüzü varlıklarına bağlanmak, boyuna varlığını çoğaltmak için didinmek, çıkar ardınca koşmak, kazanç tutkusuyla yanmak bilgisiz, anlayışsız kimsenin işidir.

Şeyh Bedreddin'in sözlüğünde "bilgin" sözcüğünün karşılığı Arapça bilmek anlamına gelen arefe kökünden türemiş olan arif kavramıdır. Arif kavramının içeriği geniştir. Gönül bilgisi, içekapanışla, sezgisiyle kazanılmış bilgi anlamına gelen irfan ile dolmuş kimseye arif denir. Varidat'ta bilgi kavramıyla atbaşı gider bu sözcük.

12— Kişi kendi emeğiyle geçinmelidir, Tanrı erlerine yakışan, olgun kimselere uygun gelen budur. Kişinin eylemlerinden sorumlu olması, suç öğesinin başkalarında değil de, eylemde bulunanda aranması en doğru tüze kuralıdır. Öyleyse kişi yaşadığı toplumda davranışlarından dolayı yargılanabilir. Bu yargılanma işlemi de cennetle, cehennemle ilgili değildir, onlar birer düş ürünüdür.

Şeyh Bedreddin'in, onun izinden yürüyenlerin görüşlerini, ne tür bir toplum düzeni kurmak istediklerini, yazılı kaynaklara, söylentilere, Varidat'ta bulunan açıklamalara, yorumlara dayanarak on iki bölümde göstermeye çalışırken, başvurulan yöntem belgeleri konuşturmak oldu. Bunun da, bu konuyla ilgili, bütün sorulara kesin bir karşılık olduğunu, olacağını sanmıyoruz. Elimizde bulunan tarih kaynakları incelendiğinde, konuşanın Şeyh Bedreddin ya da onun izini sürenler değil, onlara karşı bir inancı benimsemiş kimseler oldukları unutulmamalı.

BİTTİ

TİYATRO
Tahir Özçelik

ELEŞTİRMENİN NOT DEFTERİNDEN (3)

Genco Erkal ve Dostlar Tiyatrosu

Dostlar Tiyatrosu denildiğinde ilk akla gelen isim Genco Erkal'dır. Gerçi Dostlar Tiyatrosu Genco Erkal demek değildir ama, bugün Genco Erkal'sız bir Dostlar Tiyatrosu düşünmek de hemen hemen olanak dışıdır. Çünkü bugünlere gelinmede, tiyatro yapmanın ağır koşullarına karşı tavrını ortaya koymada, özellikle de yargılayıcı bir seyirci kitlesiyle kaynaşmada Genco Erkal'ı yadsımak güçtür.

Dostlar'ın, 1970'e yaklaşılırken yarı cansız doğduğunu anımsarsak, bireylerde olduğu gibi, yaşama tutkusunun kurumlarda da var olduğuna inanmamız gerekir. Genco'ya omuz veren Nurten Tuç, Arif Erkin, Mehmet Akan, Ferit Erkal, Şevket Altuğ, her biri devrimci dünya görüşünü benimsemiş, kendine güveni olan sanatçılardı. Üstelik, "İki kalas bir heves"le kolları sıvamanın, sağlıklı bir girişim olamayacağını da bilmekteydiler.

Oysa seyirci önüne çıkardıkları "Ha-Me-Ka-Ha-Pe" adlı ilk oyun, herkesi düş kırıklığına uğrattı. Bir ay sonra yorumlamaya başladıkları "Durdurun Dünyayı İnecek Var" adlı (daha önce AST'ın dağarına girmiş) bir başka oyun da tutmayınca herkes bu faslın artık kapandığına inanmıştı.

Gerçekten de, o günlerin görkemli Kültür Sarayında "Damdaki Kemancı" müzikalinin biletleri karaborsaya düşmesine karşın, İstanbul'da icra-i sanat eden yaklaşık 30 özel topluluk, seyirci potansiyelinden pay kapmaya çalışırken, bu birkaç aylık bebeğe yaşama şansı tanımayanlar çoğunluktaydı.

Ama çok geçmeden, Genco ile omuzdaşlarının, kapanan umut kapılarına bir kez daha yüklenip, yenik düşmemeyi denediklerini görüyoruz. Nitekim, mevsimin sonuna doğru, on yılı göğüsleyecek ilk adım atılabildi. Ayla Algan'ın da katıldığı "Rosenberg'ler Ölmemeli" oyunu hemen bir seyirci patlaması getirdi. Böylece, Dostlar Tiyatrosu, kısa süren platonik emekleme dönemini bir silkinmeyle geride bırakmış, çağdaşlığın diyalektik özünü yakalamış oluyordu.

Ertesi yıl, İşçi Kolu üyelerinin de katkısıyla "Alpagut Olayı", "Abdülcanbaz" sergilendi. "Aslan Asker Şvayk", "Asiye Nasıl Kurtulur", "Havana Duruşması", "Nekrasof", "Sabotaj", "Kerem Gibi", "İkili Oyun", "Brecht-Kabare" Dostlar'ın kendine özgü janr'ını (üslubunu) en iyi yansıtan bazısı tiyatro olayı niteliğindeki yapıtlarla da bugüne dek seyircinin yoğun ilgisini çekmeyi başardılar.

Dostlar Tiyatrosu, topluma güncel'i, çağdaş'ı, içten'i veren topluluklar arasında ilk sıralarda yer almaktadır.

"Müfettişler Müfettişi", bugün Kartal Belediye Sinemasında sunuluyor

Ankara Halk Tiyatrosu, Orhan Kemal'in tanınmış romanından sahneye uyarlayıp mevsim sonunda sergilemeye başladığı "Müfettişler Müfettişi" adlı oyunu bugün 17.30 ve 20.00'de iki kez İstanbul Kartal Belediye Sinemasında sunacak. Ankara Halk Tiyatrosunun bu iki gösterisi Kartal Kültür-Sanat Evi tarafından düzenlenmiş bulunuyor.

Bu oyunla Zonguldak ve Marmara Bölgesi turnesine çıkan Ankara Halk Tiyatrosu, "Müfettişler Müfettişi"ni İstanbul'da ilk kez sahnelemiş olacak Şarkılı bir güldürü olarak sahnelenen oyun aynı zamanda güçlü bir toplumsal eleştiri niteliği taşıyor. çürümüş toplumsal ilişkileri hicvediyor.

"Müfettişler Müfettişi"nde Erkan Yücel, Fuat Çiyiltepe, Sinan Bengier, Tevfik Yapıcı, Ayton Sert, Sema Töleğen, Mehmet Karagöl, Günay Akın başrolleri paylaşıyorlar. Oyunun yönetmeni Erkan Yücel, Müzik yönetmeni Diler Edeperi. Dekorlar ise Hasan Yıldırım-Ertan Bilgi ikilisine ait.

"Müfettişler Müfettişi" yarın Bilecik, pazar günü de Polatlı'da sahnelenecek, 27 Haziran Cumadan itibaren de Ankara Gençlik Parkında oynamaya başlanacak.

ÖMER SEYFETTİN'İN ÖYKÜLERİ ÇİNCEYE ÇEVRİLDİ

Öykücülüğümüzün tanınmış adlarından Ömer Seyfettin'in öykülerinden yapılan derleme Uğur Wu tarafından Çinçeye çevrildi.

Öykülerini genellikle temiz ve sade bir dille yazan, konularını tarihten, askerlik ve çocukluk anılarından alan Ömer Seyfettin'in Çin'de basılan bu yapıtının adı "Seçme Hikayeler". Kitabın başında ise "Kaşağı" öyküsü yer alıyor.

Valilikçe kapatılan Mersin Tif-Der yeniden çalışmaya başladı

Bir süre önce ideolojik çalışma yaptığı gerekçesiyle Mersin Valisi tarafından kapatılan ve kısa adı Tif-Der olan Mersin Tiyatro-Folklor Geliştirme Derneği, yeniden çalışmalarına başladı.

Yetkililerden alınan bilgiye göre, Tif-Der hakkında ikinci bir araştırma yapıldığı ve derneğin bundan böyle ideolojik tartışmaların dışında bırakılması kaydıyla sanatsal çalışmalarına başlayabileceği kararı alındı.

ANATOLE FİSTOULARI

BANU SÖZÜAR

ALEXANDER JENNER

Uluslararası 8.İstanbul Festivali bugün başlıyor

Uluslararası 8. İstanbul Festivali, bu akşam, Atatürk Kültür Merkezinde İstanbul Devlet Senfoni Orkestrasının konseri ile başlıyor. Festivalde yer alan 8 sergiden ilki olan "Printshop" Hollanda Çağdaş Grafik Sergisi ise yarın Taksim Sanat Galerisinde açılacak.

Festivalde bugünün programında yer alan topluluk ve sanatcılar şunlar:

21.00'de AKM'de İngiliz şef Anatoli Fistoulari'nin yönetiminde konser verecek olan İstanbul Devlet Senfoni Orkestrasının programında Poulenc'in "İki Piyano İçin Konçerto" ve Çaykovski'nin "1812 Uvertürü" var. Festivalin bu açılış konserinde solist olarak piyanoda Banu Sözüar ile Alexander Jenner izlenecek. Konsere Kara Kuvvetleri Komutanlığı Bando ve Armoni Mızıkası da eşlik edecek. Konserin bilet fiyatları 200, 150 ve 100 lira.

A. FİSTOULARI: 7 yaşında Kiev Opera Orkestrasını, 24 yaşında Paris'te "Grand Opera Russe"ü, 35 yaşında da Londra Senfoni Orkestrasını yöneten sanatçı, 36 yaşında Londra Filarmoni Orkestrasının Başyöneticisi ve Londra Uluslararası Orkestrasının kurucusu ve başyöneticisi oldu.

BANU SÖZÜAR: 1970'de İstanbul Belediye Konservatuvarını pekiyi dereceyle bitiren Sözüar, daha sonra Viyana Müzik ve Tiyatro Sanatları Okuluna girdi Alexander Jenner'in öğrencisi oldu. Halen çalışmalarını Viyana'da sürdürüyor.

ALEXANDER JENNER: Müzik öğrenimini Viyana Müzik Akademisinde yapan sanatçı, 1948'de "Bösendorfer" piyano ödülünü aldı. 1957'de Rio de Janeiro'daki Uluslararası Piyano yarışmasında birinci oldu. Çeşitli başka yarışmalarda da uluslararası ödüller alan Jenner, halen Viyana Müzik Akademisi Öğretim Üyesi ve Sözüar'ın hocasıdır.

---

günün sanat olayları

GÖSTERİ

● İSTANBUL Balmumcu'daki Sinema-Televizyon Enstitüsünde "İtalyan Sinemasından Örnekler" devam ediyor. Bugün 16.30'da Valerio Zurlini'nin GENÇ AŞIKLAR(La Ragazza con la Valigia) adlı 1960 yapımı filmi sunuluyor. Başrollerde Claudia Cardinale ve Jacques Perrin var. Yine bugün 19.00'da ise Federico Fellini'nin 1963 yapımı filmi SEKİZ BUÇUK(Otto e Mezzo) son kez gösterilecek.

● İSTANBUL Tünel Kültür-Sanat Evinde 18.30'da dört Yugoslav savaş belgeseli var. TİTOMUZ, NERETVA IRMAĞI, SOÇA IRMAĞI ve YUGOSLAV DONANMASI.

● ANKARA Fransız Kültür Merkezinde 18.30'da Jean Tardieu'nün DEĞİRMENDE KALABALIK VARDI ve METRODAKİ SEVGİLİLER adlı iki oyunu, Fransız Büyükelçiliği lise öğrencileri tarafından sunulacak.

Aydınlık

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

● Cihan Alptekin, "Biz ne zaman eylem koyacağız" diye Ankara'ya sık sık haber gönderiyordu

Soygunlar İstanbul'a sıçrıyor

● Talimat, Ankara'daki soyguna katılan Alpaslan Özdoğan tarafından iletilince, Kadıköy yakasında bir bankanın soyulması kararlaştırıldı.

— Cihan Alptekin

— Salman Kaya'ya Selami-çeşme Akbank soygununda yer aldığını kabul ettirmek için altı gün işkence yaptılar. Teşhis için getirilen banka personeline de "Sclman'ı teşhis etmezseniz sizi falakaya yatırırız" diyerek zorla teşhis ettirdiler.

"İSTANBUL'da da bir banka soyuldu. Selamiçeşme Akbank Şubesini soyan silahlı kişiler 8.500 lirayı alarak kaçtılar." 6 Mart 1971 günü gazeteler İstanbul'daki ilk siyasi banka soygununu böyle yansıtıyorlardı..

Ankara'daki Emek İş Bankası soygunundan beklenildiği kadar yüklü para çıkmamış, elde edilen 124 bin lirayla ancak bir kaç adet silah alınabilmişti. Bu kadar silahla mücadeleye başlanamayacağı düşüncesi, yeni bir soygun yapılması fikrini doğurdu. Bu kez İstanbul'da bir banka seçilmeliydi. Cihan Alptekin ve arkadaşları zaten bir süredir hazırlanıyor, "Biz ne zaman eylem koyacağız?" diye sık sık Ankara'ya haber gönderiyorlardı. Eylemlerin İstanbul'a da sıçratılması örgütün gücünü ortaya koyacaktı. Karar alındı ve talimat Ankaradaki soyguna da katılan Alpaslan Özdoğan tarafından İstanbul'a iletildi. Hemen istihbarat için harekete geçtiler.

Selamiçeşme Akbank Şubesi soygunu

ASLINDA doğru dürüst bir istihbarat faaliyetinden de söz edilemezdi: "Askeri açıdan" daha uygun olduğu düşünülerek Kadıköy yakasında bir bankaya girilmesi kararlaştırıldı. Ancak belirli bir hedef yoktu.

5 Mart sabahı, yarım saat kadar önce gaspedilen bir taksi Bağdat Caddesi boyunca, Kadıköy'e doğru kaldırımı yalayarak ağır ağır seyrediyordu: Cihan Alptekin, Nahit Tören, İbrahim Öztaş ve arkadaşlarının gözleri yolun sağ tarafında sıralanan bankalardaydı. Sonunda Selamiçeşme Akbank Şubesinde karar kılındı. Yoldan biraz içerde, merdivenle çıkılan bir binaydı burası. Yoldan gelip geçenlerin içerde ne olup bittiğini görmesi çok zordu. Bu durum eylemin sessiz sedasız tamamlanmasını kolaylaştıran bir faktördü. Tam aradıkları gibi bir bankaydı doğrusu.

Taksi bir tur atıp bankanın yakınlarında bir yere karşı kaldırıma yanaştı. Alpaslan direksiyonda kaldı. Cihan, Nahit ve Yavuz Yıldırımtürk ise merdivenleri hızla çıkarak bankaya daldılar. Banka personeli neye uğradığını şaşırmıştı. Diğerleri personeli kontrol altında tutarken, Cihan vezneye yöneldi. "Paraları veriniz. Bu bir soygundur." Veznedar güçlük çıkarmadan önündeki gözde ne varsa, bozuk paralar da dahil hepsini Cihan'a uzattı. Toparlandılar. Kapının önüne bomba süsü verilmiş bir de paket bırakıp çıktılar.

Ancak kaçışları kolay olmadı. Tam arabaya yöneldikleri sırada önlerine bir dolmuş çıktı. Telaş arasında silahlardan birini düşürdüler. Eğilip alacakken bu kez de bozuk paralardan bir kısmı yere saçıldı. İyice paniklemişlerdi. O ara içlerinden birisi de bir iki el havaya ateş etti. Zor bela rölantide bekleyen taksiye doluşarak hızla uzaklaştılar. Kullandıkları otomobil daha sonra Üsküdar civarında bir çıkmaz sokakta, terkedilmiş olarak bulundu. İstanbul'daki ilk banka soygunundan elde edilen gelir 8.500 liraydı.

Yavuz'un dişleri

"SOYGUNCULARDAN biri Doğulu şivesi ile konuşuyordu. Ancak ön dişlerinden bazıları eksikti. Bu yüzden ne söylediği anlaşılmıyordu."

Banka personelinden bazıları soyguna katılanlardan birini olaydan sonra böyle tanımlıyorlardı.

Tanımlanan kişi Yavuz Yıldırımtürk'tü. Gerçekten de yıllar önce bazı ön dişleri kırılmış, çevresinin bütün ısrarına rağmen de bir türlü yaptırmaya yanaşmamıştı. Ve işte bu dişler şimdi hem fizyonomisini, hem de konuşma tarzını ele veriyordu.

Bu tanımın gazetelerde yayınlanmasından sonra Yavuz'un ilk işi alelacele bir dişçiye koşup ön dişlerini yaptırmak oldu.

«Altıncı» kimdi?

CİHANLAR, Selamiçeşme Akbank soygununa katılan altıncı bir kişi olarak önce Ankara THKO davasında yargılanan Ahmet Erdoğan'ın ismini verdiler. Oysa Erdoğan o sırada Nurhak'taydı ve değil bankayı soymak, hayatı boyunca Selamiçeşme'ye hiç gitmemişti. Buna rağmen, "Bir bildikleri var herhalde" diyerek onların ifadelerini doğruladı. Anmet Erdoğan bu olayı şöyle anlatıyor:

"Mamak 1 Nolu Cezaevinde kalırken, hazırlanmamı, İstanbul'a götürüleceğimi söylediler. İstanbul'da önce Selimiye'ye, oradan da 1. Şubeye gittik. Burada kendisinin Yavuz Yıldırımtürk olduğunu söyleyen bir arkadaş beni bir köşeye çekti ve Selamiçeşme Akbank soygunu ile ilgili olarak getirildiğimi söyledi.. Cihan Alptekin benim dağdaki çatışmadan sağ olarak kaçtığımı duyunca bir daha yakalanmayacağımı sanmış ve soyguna katılanlardan biri olarak benim ismimi vermiş. Yavuz bana nasıl ifade vermem gerektiğini anlatıyordu ki bizi ayırdılar. Biraz sonra da sorguya çıktım. 'Sen Selamiçeşme soygununa katılmışsın anlat bakalım' dediler. Yarım yamalak anlatmaya başladım. Bankanın bulunduğu yerin krokisini çizdirmek istediler. Beceremedim. Bu defa 'Niye yalan söylüyorsun, neden olmadığın halde ben vardım diyorsun' diye beni falakaya çektiler."

Ahmet Erdoğan'ın soyguna katıldığına polis inanmayınca bu kez de Osman Bahadır'ın adı verildi. Bu kez ifade iyi ayarlanmıştı. Polis de mahkeme de bu işi Osman'ın yaptığına inandı. Neden sonra Osman Bahadır mahkemenin son safhalarında soyguna kendisinin katılmadığını ısrarla söylemeye başladı. Ama artık iş işten geçmişti, mahkeme heyetini bir türlü inandıramadı ve Osman Bahadır, işlemediği bir suçtan ötürü müebbed hapse mahkum oldu.

Mahkeme ve Yargıtay kararlarında Osman Bahadır olarak belirtilmesine rağmen gerçekten böyle bir "altıncı" var mıydı yok muydu, bugüne kadar anlaşılamadı.

Salmankaya işkence zoru ile «soyguncu» oluyor

SELAMİÇEŞME Akbank soygununun hemen ardından, dönemin tanınmış isimlerinden Salman Kaya soygun sanığı olarak ilan edildi. Bir gün sonra da Ortaköy'de bir evde yakalandığı açıklandı.

Salman apar topar götürüldüğü birinci ve daha sonra da ikinci şubede yemin billah ediyor soygunla ilişkisi olmadığını söylüyordu. Gerçekten de Salman'ın o sıralarda THKO'lularla dostluğun ötesinde hiç bir ilişkisi yoktu.

Salman'ı falakaya yatırdılar. İki üç gün boyunca ağzından "Ben yapmadım"dan başka söz çıkmadı. Ama işkence amansız bir hal almıştı ve dördüncü günün sonunda sesi soluğu kesildi. İşkencede altıncı güne gelindiğinde, Salman kendini bilmez halde önüne uzatılan ifadeyi imzalıyor ve "Selamiçeşme Akbank şubesinin soyduğunu" kabul ediyordu.

Poliste sadece Salman'a baskı yapılmadı. Teşhis için getirilen banka personeli de ikinci şube polisleri tarafından "Salman'ı teşhis etmezlerse işkenceye yatırılmakla" tehdit edildiler. Bazı tanıkların söylemediği şeyler söylenmiş gibi yazıldı. Ama bunlar daha sonra mahkemede teker teker ortaya çıktı, polisin işkence zoruyla Salman Kaya'ya suç yüklediği belirlendi. Ama bu adli haksızlığın üstü 12 Mart karanlığı tarafından örtüldü gitti.

Yarın: Hakan Duman nasıl kaçırıldı?

THKO NASIL DOĞDU?

Karargah Diyarbakır'dan ODTÜ'ye taşınıyor

GEREK Hüseyin İnan ve arkadaşlarının ve gerekse Deniz'in ODTÜ'de bir araya gelmelerinden sonraki gelişmeleri Ahmet Erdoğan şöyle anlatıyor:

"Biz ODTÜ gölündeydik. Bir sabah bizi av tüfeğini bize doğrultmuş, uzun boylu, bıyıklı bir insan uyandırdı. Deniz Gezmiş ile ilk karşılaşmamız böyle oldu.

"ODTÜ yurtlarındaki 201-202 nolu ünlü odalarda karargahı kurduk. Ve geceleri, üçer-dörder kişilik gruplar halinde ODTÜ arazisinde yürüyüşler yapmaya başladık. Sırt çantalarını, silahları kuşanıyor, yanımıza yiyecek de alıyorduk. Gece sabaha kadar arazide dolaşıyor, orada yatıyorduk.. Erzurum Atatürk Üniversitesinden, Kadir Manga ve Tuncer Sümer'in arkadaşlarından yeni katılmalar oldu. ODTÜ'den de yeni bazı arkadaşlar katıldılar. Deniz de İstanbul'dan temaslar yapıyor, yeni katılmalar sağlıyordu. O sırada, Dev-Genç Kongresi nedeniyle, İstanbul'un en kalburüstü militanları Ankara'ya gelmişti. Deniz birçoğuyla görüşme imkanı buldu. Gözünün kestilerine teklif yaptı.

"Biz ideolojik mücadeleyi reddediyorduk. İdeolojik mücadele taraftarı olarak gördüğümüz grup ve kişilere Dergiciler adını takmıştık. Onlara çok kızıyorduk. Kalem efendisi olarak görüyorduk onları. Asıl rakiplerimiz, sonradan THKP-C'yi oluşturacak olan Dev-Genç yöneticileri idi. Onlarla sürtüşmelerimiz de oluyordu ve bu rekabet giderek büyüdü"

"Daha sonra 3-4 kişilik gruplar halinde Malatya, Tunceli, Elazığ ve Adıyaman yörelerinde gezilere çıktık. Dağa nereden çıkacağımıza karar verememiştik. Kararı bu gezi sonuçlarını değerlendirdikten sonra verecektik. Bu arada, biriktirdiğimiz paralarla bit pazarında, ekmek çantası, sırt çantası, postal, askeri giysi eksiklerimizi gideriyorduk. Bir yandan da ilaç tedarik etmeye bakıyorduk. Bu arada gezi sonuçları da gelmeye başlamıştı. Tunceli Elazığ yöresi eski, isyanlar nedeniyle de sıkı bir denetim altındaydı. MİT'in kontrolü çok yoğundu. Nitekim o bölgeye giden Kadir Mangalar yakalanmış, içlerinden biri tutuklanmıştı. Malatya bölgesi ise, özellikle Nurhaklar çıplak bir bölge olmakla birlikte, devrimci potansiyelin oldukça yüksek olduğu bir bölgeydi. Sonunda orada karar kıldık. Biriktirdiğimiz eşyaları, daha önce ilişki kurarak hareketimize kattığımız Teslim Töre'nin aracılığıyla Malatya'ya, onun evine götürdük. Oradan da geceleri Güvencinlik mağarası diye bilinen bir mağaraya taşıdık. 1970'i 1971'e bağlayan yılbaşını bu mağarada geçirdik. Yavaş yavaş hazırlıklarımız tamamlanıyordu."

Yarın: Eşi bulunmayan sismograf

THKO
NURHAK'TAN KIZILDERE'YE EYLEMCİLER ANLATIYOR 3
12 MART

— 5 Mart sabahı, soygundan yarım saat önce gasbedilen araba ile bankanın önüne geldiler. Soygundan sonra kullanılan araba arka camı kırık vaziyette Üsküdar civarında bir çıkmaz sokakta bulundu.

Tarih boyunca İŞKENCE

Hazırlayan: R. Kısacık

Yakın Çağ işkenceleri -2-

Zenci ticareti utanç verici işkencelerle doluydu

İSLAMIN doğuşundan sonra, Afrika'yı Avrupalıların şiddetinden uzun yıllar Arapların Kuzey Afrika'ya yayılmaları korumuştur. Avrupalılar Afrika'ya ilk defa 1310'da Cenevizli Denizci Tedisio d'Oria'nın Kanarya Adalarına çıkmasıyla başladı. 1330'da Cenevizli başka bir denizcinin yine Kanarya Adalarına çıkarak İtalyanların Afrika'ya ilgisini çekmişti. Daha sonra, Fransız, İspanyol ve Portekizli denizcilerin akınına uğramıştır. Avrupalılar, Afrika'da yeni topraklar edinmek, ticaret yollarını araştırmak için seferlerini sıklaştırdılar. Fransızlar, Senegal'e ilk defa çıkarak fildişi ve balmumu aramaya koyuldular. Bazı denizciler, sömürgeciliğin temellerini atarak Madagaskar bölgesinde Abanos tahtası ele geçirmeye başladılar. İngilizler, Hollandalılar, İspanyollar, Danimarkalılar ve daha sonra Almanlar Afrika'ya girdi. Daha sonraki yıllarda Hıristiyanlığın yabancıların köle olarak kullanılmalarını yasaklamaması nedeniyle, Portekizliler ilk kez kara insan ticaretine başladılar. Zenci ticaretin 1400-1500 yıllarında yüz kızartıcı boyutlara ulaştığı görülüyor. Zenci satıcılarının parasal kazançları uğruna bu dönemde belki de 100 milyon insanı ölüme sürükleniyordu. O çağlarda zenci ticaretine katılmış bir Hollandalı şöyle anlatıyor.

Zenci ticareti

DAHOMEY kıyılarında yaşayanlar, bizden mal almak için ayda bin zenci getirebiliyorlardı. Yerliler, zencileri kadın, erkek çırılçıplak bir alanda topluyorlar, biz de geminin hekimlerine bunları inceletiyorduk. Yaşı 35'i geçmiş olanlar, kolu veya ayağı sakat olanlar, gözü, dişleri sakat olanlar bir kenara ayrılıyor, diğerlerini alıyorduk. Beğendiklerimizin göğsüne ateşte kızdırılmış bir demirle kumpanyanın damgası vuruluyordu. Sonra köleleri bir zindana kapatıyorduk. Günde iki defa kendilerine yalnız ekmek ve su veriliyordu. İlk fırsatta çırılçıplak gemiye alınıyorlardı. Bazen bu gemiye 700 köle bile doldurduğumuz oluyordu."

O çağlarda yaşamış başka bir Hollandalı da zencilerin zaman zaman isyan çıkardıklarına değinerek şunları anlatmaktadır:

"Bir defasında Dahomey açıklarında, gemideki köleler ayaklandılar. Akşam saat 18.00 sularında idi. Silahları ele geçirmişler. Üzerlerimize saldırdılar, kavga birbuçuk saat sürdü. Sonunda ayaklanmayı bastırdık. Onlar iki kişiyi öldürdüler. Bir yığın insan yaralandı. Ertesi gün ibret olsun diye, isyancıların elebaşıları geminin direklerine asıldı. Çoğunu da zincire vurduk. Zenciler kolay kolay köleliğe alışamıyorlardı. Daha yolda birçoğunun kederden öldüğünü görüyorduk. Bu 'hayvanlar' bir defa dertlenmeye başladılar mı, yapacak hiç bir şey yoktur. Yere çöker, çenelerini dizlerine dayar, elleriyle de kulaklarını kapatır, başlarlar düşünmeye. Ne yerler ne içerler, ölüp giderlerdi".

Köle taşıyan gemilerde bulunmuş bir başkası da zencilerin toprak yiyerek intihar ettiklerini anlatıyor.

● Zencilerin çoğu kederden ölüyordu. Bazı zenciler ise köleliği onurlarına yediremeyip toprak yiyerek intihar ediyorlardı.

● Amerika'da aynı bölgelerden gelmiş zenciler arasında hemen bir dayanışma kuruluyordu.

Amerika'daki zenci ayaklanmaları

AYNI bölgeden gelen zenciler arasında, Amerika'da hemen bir dayanışma kuruluyor ve bunlar zaman zaman ayaklanmalar çıkarıyorlardı. Naussa'lar 1807-1813 yıllarında Nagos'lar da 1819-1835 yıllarında Amerika'da önemli köle isyanları çıkarmışlardı. Bu ayaklanmaya katılan Müslümanları Brezilyalılar Afrika'ya geri göndermişlerdir. Uzun süre Amerika'da kalan köleler, Afrika'ya oradan öğrendikleri yeni geleneklerini götürmüşler, böylece Amerika'daki zencilerin Afrika'nın bazı bölgelerindeki zenciler üzerinde etkileri olmuştur. Brezilya ve Dahomey zencilerinde bu bakımdan birçok gelenek benzerlikleri görülmektedir. Bazı zenciler de, Afrika'ya dönünce köle ticaretine girişmiş ve Amerika'ya zenci göndermişlerdir. Afrika'da zenci ticaretiyle zengin olduktan sonra Amerika'ya geri dönen eski köleler bile olmuştur.

Zenci ticareti çağında, Birleşik Amerika'nın özellikle güney eyaletleri kölelerle dolmaya başlamıştır. Tütün, pirinç gibi üretimlerde eli kırbaçlı, atlı gözcülerin gözetiminde hep zenciler çalıştırılmaktadır. Bir köle kaçmaya kalktı mı, köpekler bunların peşlerine düşer. Köle yakalandı mı, kırbaç altında çeşitli işkencelerle kendisini asarlardı. Bu dönemlerde, zenci ticaretiyle başlayan zencilere yapılan işkencelerin utanç verici boyutlara ulaşması tüm Avrupa'ya yayılıyordu. Kendilerinden tek farkı siyah tenli olması, beyaz Avrupalıyı bu denli azgınlığa itiyordu. Yüzbinlerce zenci, Avrupa'ya götürülürken kırbaçlar altında eziliyor, birçoğu yolda ölürken, birçoğu da akıl almaz işkence dolu beyaz efendilerine hizmetleri sırasında ölüyordu.

Osmanlılarda zenciler

OSMANLI Imparatorluğu çağında, Türkler bazı Afrika ülkelerine gidip on binlerce kara Afrikalıyı cariye, halayık, bacı, lala, köle ve harem ağası olarak getiriyorlardı. Bunların çoğu, hadım edildiği için çoğalamıyordu. Zenci alıp vermesi Abdülmecit'in 27 Ocak 1847'de Bağdat Valisi Vezir Mehmet Necip Paşa'ya yolladığı bir mektuptan, anlaşıldığına göre önlenmek isteniyordu. Daha sonra 1849'da Sadrazam Mustafa Reşif Paşa'nın Libya Valisine yolladığı bir mektupta köle ticaretinin, esirliğin daha insanca yapılmasını, kölelerin taşınması sırasında yapılan zalimane hareketlerin şeriata aykırı olduğunu belirterek yasaklandığını, aksine hareket edenlerin cezalarındırılacağı belirtiliyordu.

Yarın: Hadımlık

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Tanrı misafiri

Yönetmen: Mehmet Dinler
Oyuncular: Ediz Hun, Hülya Koçyiğit, Ömercik, İstemi Etil

Babası kaçan çocuğunu, avutabilmek için baba kiralayan genç kadının sonunda mutluluğa kavuşması. Bu gece seyredeceğimiz filmin kısaca konusu bu. Daha geniş bilgi isterseniz konu şöyle:

Karısı Pınar'ın (Hülya Koçyiğit) bir kaza sonucu topal olmasına neden olan Kemal, (istemi Etil) çalıştığı işyerinin paralarını alarak Avrupa'ya kaçmıştır. Pınar annesi ve oğlu Tayfun (Ömercik) ile birlikte yaşamakta ve oğlunu babasının ağzından mektuplar yazarak avutmaktadır. Mektup yazarak yazmanın tadını almış olan Pınar sonunda işi roman yazmaya vardırır ve bu sayede zengin olur.

Birgün babanın döneceğine dair telgraf alırlar, ancak uçak düşer ve bütün yolcuların öldüğü öğrenilir. Hasta Tayfun babasını istemektedir. Zavallı anne oğlunun bu 'aba isteğine dayanamaz ve Tayfun'u avutmak için kiralık bir baba bulur. Olaylar gelişir..

TELEVİZYONDA BUGÜN

17.00 HABERLER

17.05 AKŞAMA DOĞRU

18.00 HABERLER

18.05 DAVID COPPERFIELD

18.50 DOĞA VE İNSAN

Sürekli filmin 9. bölümünde, doğanın insanlara zengin olanaklar sunduğu Mauritus Mercan Adasında yaşamış Dodo, su tavuğu, pembe güvercin, dodo yemişi gibi nesilleri tükenmiş ya da tükenmekte olan bitki ve hayvan türleri tanıtılacak.

19.15 İNANÇ DÜNYASI

20.00 HABERLER

20.50 TÜRK SANAT MÜZİĞİ TOPLU PROGRAMI

Tülin Korman yönetiminde beraber ve solo şarkılar söylenilecek.

21.15 TV'DE TÜRK SİNEMASI

Yönetmenliğini Mehmet Finler'in yaptığı ve başlıca rollerini Ediz Hun, Hülya Koçyiğit, Ömercik'in paylaştıkları "TANRI MİSARİFİRİ" adlı film yayınlanacak.

22.45 DIŞ KAYNAKLI MÜZİK

Hery Mancini söylüyor

23.15 HABERLER